

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14 c
Pe o lună . 2.40 c

Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Defin pentru oraș și
comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA
și ADMINISTRATIA :
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERȚIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 fileri.
Manuscrise nu să inapo-
tază.

Criza parlamentară din România.

București, 1 Ianuar 1912.

Am anunțat prin o scurtă informație, că opoziția atât din Camera cât și din Senatul român, și-a depus în ședința de Sâmbătă mandatele. Actul este o lovitură constituțională, care pune într-o extraordinară situație guvernul și partidul de la putere. Corpurile Legiuitoare au rămas incomplete cu 52 de locuri, guvernul rămas fără control, suspendat în aier, redus de a governa numai cu majoritățile sale și lipsit de prezența constituțională a celui alt factor, care este opoziția.

Acestei hotărâri a opoziției i-a premers o luptă violentă în Camere pe chestiunea de constituție a guvernului în afacerea societății de tramwaye. Cetitorii noștri cunosc această afacere. Guvernul Carp, câteva luni după venirea sa la putere a nimicit statutele Societății de tramwaye, aprobată de guvernul anterior, pe motivul că nu s-ar fi conforme cu legea și a venit cu un nou proiect de statute pentru a-l impune societății.

Societatea de tramwaye în restimp a făcut proces, înaintea tribunalului de Ilfov, proces care se află în curgere. Chestiunea adusă și la incinta tribunei parlamentare a dat loc la ciocniri foarte pătimase între guvern și opoziție, îndeosebi între guvern și opoziția liberală. D. Carp prim-ministru i-a aruncat partidului libe-

ral insulta că ar fi un partid nu de idei ci de afaceri, iar reprezentanții partidului liberal la Camera și la Senat au răspuns cu asemenea violențe de limbaj, prim-ministrului și îndeosebi ministrului de interne d. Marghioloman, la acest atac. Intre asemeni împrejurări, raporturile normale între guvern și opoziție s'au turburat adânc, dând loc unei atmosfere încărcate și pline de patimi, cum demult n'a mai fost în corpurile legiuitoare române. Acțiunea opoziției liberale, interesată și în mod direct, a fost secondată și de cealaltă opoziție a partidului conservator-democrat, care și de altfel îi imputa guvernului că ar fi anticonstituțional, pentru violențele cu cari a făcut alegerile.

Punctul de vedere al opoziției în chestiunea tramwayelor, — care este și motivul retragerii sale — e că afacerea este numai de competența tribunalului, înaintea căruia se află și că prin urmare, legea propusă de guvern care desesizează justiția violează principiul de căpetenie din constituție și anume principiul că nimeni nu poate fi expropriat, decât în cazurile prevăzute de constituție și principiul că nimeni nu poate fi sustras dela judecătoria ce-i dă legea (art. 14 din Constituție.)

Dimpotrivă guvernul e de părerea că este în drept pe calea legiferării să desființeze statutele, pe cari le socotește păgubitoare pentru comuna București (ele au fost votate de către consiliul comunal liberal), ceea ce nu închide recursul la tribunale dacă cineva se socotește lezată.

Sâmbătă, când guvernul neținând

seamă de protestele opoziției, a depus noul proiect pentru funcționarea societății comunale de tramwaye, opoziția a răspuns, cu ultima armă pe care o au minoritățile — depunându-și mandatele.

La Camera, șeful partidului conservator-democrat d. Take Ionescu, la Senat, șeful partidului liberal, d. Ion C. Brătianu, au citit textul aceleiaș declarații și au părăsit băncile.

Ieșită din corpurile legiuitoare opoziția și-a anunțat campania extraparlamentară, campanie de răsturnare a guvernului, în care scop a convocat pe 8 Ianuarie, în București un mare meeting a ambelor opoziții, cu delegați din țeara întregă.

Ce va face guvernul? Iși va da demisia, ori va escric alegeri nouă pentru completarea celor 52 de locuri vacante?

În practica vieții constituționale din țară se mai cunosc precedente la fel, când opoziția s'a retras din Camere. În 1883 opoziția s'a retras din parlament și guvernul a rămas încă cinci ani la putere. În 1895 însă când opoziția liberală condusă de d. Sturza s'a retras, cinci luni după aceasta guvernul conservator a fost silit să se retragă.

În orice caz situația guvernului dlui Carp, a devenit foarte critică și ținând cont de puterea ambelor opozițiuni, cât și de organizarea cam slabă a partidului conservator, e prea probabil că, cabinetul dlui Carp nu va putea mult rezista.

Temperamentul masselor electorale în România e viu și mobil, strada când este acolo pusă în acțiune își are rolul ei

Tovarășii.

S'au întâlnit așa ca 'ntr'o 'ntâmplare
Pășind încet pe drumul lung de țară
Prin colbul răscolit de vântul toamnei,
Și 'naintând pe drumul lung de țară
Și-au porestit viața lor amară.

...Târziu, au tras la casa cea dintâie:
In colț la crișma veche din răsruce,
Au târquit un păhărel de băutură...
Și'n colț la crișma veche din răsruce
S'au prins tovarășii buni și frați de cruce...

In noapte s'au pornit apoi pe lună
Cu sdrențele legate strins în spate,
Nici ei nu știu pe unde s' și unde?
...Cu sdrențele legate strins în spate
Ursiți să bată drumuri nevisate...

...Ajunși, la casa cea dintâie 'n cale
Iși târguesc un păhărel de băutură
Cu patru bani păstrați într'o năframă...
Iși târguesc un păhărel de băutură
Și și stâmpără grumozul de arsură...

Și iar pornesc pe drumul lung de țară
Sdrențoși, flămânzi, de-apururi fără nume,
Cu gândul duși, la casa cea dintâie,
Sdrențoși, flămânzi, de-apururi fără nume
Dar cei mai fericiți copii din lume!!

T. Murășanu.

In voia soartei.

— Note de drum. —

De C. Georgescu-Muntean.

19 Iunie.

Era soarele răsărit de-abinelea, când ciocniri tainice în geamul dela odăița mea, mă treziră din somn. Odăița era plină de lumină; din grădina se auzia ciripitul păsăricelor printre ramurile infrunzite ale vișinilor cu fructe date în copt... În grabă mi-am strâns cele câteva lucruri soare trebuitoare și am luat-o pe jos domol către gară. În învălmășeala din gara mare, cu vrietul acela ceți străpunge urechile, m'am trezit de-abinelea. Apoi, puțin după aceea, aștept fără de nici o grijă, liniștit, într'un compartiment de clasa a doua, mașina cu sforțări uriașe, ca un om obosit de muncă și încă dormic de ea, începu să și tragă șiragul de vagoane roșcate, cu ferestruie deschise, cu capete severe în afară, în bătaia vântului de vară, plin de mireasma fânetelor de curind coșite, a grinelor coapte, a pământului ud de curind. Și m'am simțit nu știu cum atunci, dus așa departe, pe aripi nevăzute, visător, cu pleoapele aproape închise, adormit apoi încetul cu încetul, în vreme ce ciocăria se înalță voioasă drept în sus, din grilul copt, în vreme ce sumedenie de rîndurile tăia ca o navă undele mării, atmosfera curată a dimineții aceleia de vară, în ciripiri prelungi și vesele... M'am trezit târziu și privirile îndreptate spre fereastra încă deschisă îmi fură stăvilite de dealurile încununete de verdeață, înalte, cu vârfuri ascuțite în sus spre cerul albastru nepătat.

Ici și colo, sâria câte o dungă roșcată de dealuri, iar aproape de linia de fier ce se întinde departe ca două lame de cuțit, lucitoare în bătaia soarelui, — covorul de verdeață, smălțat de sumedenia de margarete, cuișoare și cicoarea albastră ca ceriul. Și mi-am simțit trupul înfiorat de mireasma aceasta nouă, curată, înviorătoare, ce pătrundea din plin, până în cele mai ascunse colțișoare ale trupului meu.

Departe verdeața fagilor măreți păta așa de plăcut ochilor albaștrimea cerului, creia tablouri neînchipuit de frumoase, cu neputință de redat pe pânză sau din grai. Și trenul mergea și el parcă tot mai ușurel, înviorat de frumuseța asta nouă, de mireasma asta plăcută, mergea aproape de malul drept al Prahovei întinse, svăpăiată, asemănătoare unui copil răsfățat în cântecele ei duioș, ce noaptea pare de leagăn, te-adoarme pe brațele lui acolo, pe covorul de iarbă verde cu floricele multe și neobosiți de noapte, cu coșaii vegnic la lucru. Ici și colo încep să răsără răslețite vârfurile înalte ale sondelor, apoi tot mai dese pierind una câte una în fuga trenului. Câmpina se apropie tot mereu, arătându-și tot mai mult bogăția ei, pe malurile Prahovei până departe, în sumedenia de sonde negrite. În sfârșit în mirosul de păcură, a fumului necăcios, în șgomotul de fierărie și fluietături prolungi, prin mijlocul șiragurilor de vagoane, personalul răsufleă greoi în fața gării, improvizată de salcâmi de abia mișcați, mai mult o înfiorare ceți gădilă plăcut obrazii...

În gară îmi ese înainte tatăl prietenului meu Baicu, vestit de acolo din orașul acela mare, plin de viață, de care în sfârșit sunt scăpat. Înveselit

determinant în menținerea ori răsturnarea dela putere a guvernelor.

Preziceri, firește se fac. În clubul partidului liberal, care în aceeaș seară, ținuse o ședință foarte cercetată, — una asemenea a avut loc și în clubul conservator-democrat — mai mulți frunțași întreținându-se cu membrii clubului, au spus acestora:

— Până la sfârșitul lui Ianuarie avem un guvern Take Ionescu.

Alegerea de mitropolit primat în România.
Se anunță din București: Alegerea episcopului Timuș al Argeșului ca mitropolit primat, este definitiv hotărâtă; episcop al Argeșului va fi ales Teodosie Ploșteanu, vicarul mitropoliei din București, iar locul de vicar va rămânea vacant până în Mai.

Episcop al Romanului va fi ales Calist Botoșeneanu, iar locul lui de arhieru va rămânea vacant până în luna Maiu.

Locurile de arhieru vor fi împlinite prin numirile arhimandriților Scriban și Nazarie.

Circulara contelui Khuen-Héderváry
La ministerul de interne au sosit din nou două răspunsuri la circulara în chestia votului universal.

Profesorii dela academia de drepturi din Erlau cer un vot universal, egal și secret pentru toți cei ce știu scrie și ceti. Peste 10 ani, numai pentru cei ce știu scrie și ceti — *ungurește*.

Liga culturală din Pressburg cere și ea votul universal pe seama celor cari știu scrie și ceti — *ungurește!* Dreptul electoral al alegătorilor condamnați pentru „agitație națională” — să se suspende pe un termen anumit.

Declarații de anul nou. Obiceiul vechiu de a saluta șefii partidelor cu prilejul noului an s'a urmat și de data aceasta. Declarațiile făcute, însă, nu vor provoca senzație. Tot ce s'a spus în aceste declarații a fost ținut în termeni generali.

Șeful guvernului, contele Khuen-Héderváry, a fost salutat din partea partidului guvernamen-

tau mâna cu dânsul. În mers legănat, nepăsător, depănându-și încă — poate — gândurile și socotelile sale, mergem în spatele gării micuțe unde ne adastă brișca cu caii mărunței, dar voinici și iuți la mers.

Puțin după aceea și'n sdruncinături dese coborim o vreme, apoi urcușul, care ne face să ne dăm jos să ușurăm pe bieții cai... Sunt ceasurile 12 trecute și căldura se resimte și pe aici cu cât urcăm coasta dreaptă. După un cârd de vreme, ne urcăm de nou. Biciul lui Ion vizitiul cade din când în când leneș pe spinările cailor, care îndemnați de gură apoi, se întepenesc în picioarele subțiri și voinice urcând dealul plin de bolovani ce îngreuniază urcușul. Pe dreapta și pe stânga căsuțele sătucului Poiana răsar micuțe, sfioase, din mulțimea pomilor cu fructe roșii ce fac să'ți lase gura apă. Dealul se face mai drept și glasul lui Ion cade acum în tăcerea prinzului ca din depărtări, de undeva:

Hii la coastă

Iapă proastă Hii... Hiiii!... cu taica hii...

Și căluții urcă suflând greoi, cu șiroaie de nădușală lucitoare în razele de soare, pe pielea roșcată. În vârful Poenii ne oprim o leacă să răsuflăm caii. De aci tabloul Câmpinei cu sumedenia ei de sonde se vede mai bine, colea mai aproape Prahova cu albia mare dar aproape seacă, trece încă sglobie, săltând printru bolovanii mari, șușuind puternic; mai încolo pe un tăpșan se întinde sumedenia sondelor roșcate și negre de fum și păcură, par mai mult niște ruine și fără de vrere par'că le asemuiesc de aici de departe cu stâlpi de fier înroșiți ce mai arată că acolo în Bu-

tal prin fostul ministru de justiție Plósz, care l-a asigurat că partidul muncii, cum în trecut așa și în viitor fi va da tot sprijinul întru restabilirea ordinii normale în parlament. În răspunsul său contele Khuen-Héderváry a mulțumit partidului pentru acest sprijin și și-a exprimat convingerea că partidul își va ajunge ținta.

Kossuth a fost salutat din partea partizanilor săi prin Gál Sándor. Kossuth, răspunzând, a rugat partidul să lupte înainte împotriva reformelor militare.

Justh a fost salutat din partea partizanilor săi prin telegrame, petrecând anul nou în provincie, pe moșia sa.

Audiența lui Tomasics. Din Viena se anunță: Banul Croației a fost primit ieri, Duminică, în audiență de către Maj. Sa pentru a-i raporta despre situația politică din Croația.

La deschiderea dietei Croației Banul Croației va lua parte în calitate de *comisarius regius* și va face importante declarații.

Azi, Lumi, Banul Tomasics s'a întors la Agram.

Retragerea opoziției din Corpurile Legiuitoare Române.

— Ședința Camerei și a Senatului. —

București, 1 Ianuar.

În ședința de Sâmbătă a Corpurilor Legiuitoare Române s'a petrecut un act de extremă gravitate pentru actuala situație politică din țeară: opoziția s'a retras depunându-și mandatele, atât din Cameră cât și din Senat. Ne ocupăm la loc de frunte cu acest act, aci ne mărginim a da, un rezumat a felului cum s'au petrecut lucrurile.

La Cameră.

La intrările Camerei se poate observa o mișcare febrilă, un control deosebit domnește față de public.

În tribune agitațiunea e vie și toată lumea discută evenimentul la ordinea zilei: retragerea opoziției din parlament.

Când se deschide ședința, pe banca ministerială se află dnii P. P. Carp, Al. Marghiloman, Delavrancea și Arion.

Cea mai mare parte din membrii opoziției din Cameră se află față la ședință. Se așteaptă cu o vădită emoție momentul cetirei declarațiunii opoziției.

Retragerea opoziției.

Imediat după cetirea procesului-verbal, d. Olănescu dă cuvântul dlui Take Ionescu.

Dela locul său d. Take Ionescu se ridică și citește următoarea declarațiune:

„Opozițiunea a declarat încă dela începutul acestei seziuni că situația creată de actualul guvern este anormală. Guvernul nu a ținut nici o socoteală de cuvintele rostite de noi.

Pe lângă violențele și corupțiunea din alegeri cari au dat actualului guvern caracterul unei stăpâniri de fapt, pe lângă fără de legile și abuzurile de putere, guvernul, prin declarațiunile și faptele sale din urmă, sapă iarăși temelii organizațiunii noastre de stat, așa cum au fost așezate prin Constituție.

Uzurparea puterii judecătorești prin legea adusă eri înaintea Adunării deputaților, care răpește dela tribunale un proces în curs de dezbateri și pretinde să o curme prin voturile unor majorități politice, nesocotește principiul separațiunii puterilor și desființează neatârănarea puterii judecătorești, principiu și neatârănare cari sunt garanția de căpetenie a dreptului fiecărui și stavilă în contra anarhiei.

Opera marilor generațiuni din ambele partide, cari cu atâta jertfă au așezat România modernă, este astfel primejduită.

Opoziția nu poate să aziste la o violare atât de îndrăzneată a Constituției și părăsește Corpurile legiuitoare, lăsând guvernului întreaga răspundere a urmărilor actelor ce se săvârșesc.”

În timpul citirii declarațiunii, majoritatea a încercat în două rânduri să vocifereze. În urmă, însă, vociferările au încetat și declarația a fost ascultată cu cea mai mare atențiune până la sfârșit.

De îndată ce a terminat d. Take Ionescu citirea declarațiunii, d-sa și membrii opozițiunii s'au sculat dela locurile lor și au părăsit Camera.

Majoritatea a vociferat și s'au auzit glasuri:

— Tramwayul! tramwayul!

cureștial plin de lume a existat odată Luvru, mărețul palat, nimic de flacărele uriașe ce se înălțau jucătoare în noaptea aceea rece de iarnă. Și stând acum aici în vârful înalt al Poenii în fața sondelor, mi-a revenit în minte tabloul nimicirii Luvrului, mi-a revenit în gând icoana îndurerată a poetului Dimitrie Anghel, cel care a pătimit atât după urma acelei nimiciri...

A început apoi scoborișul. Brișca împiedecată cobora pe indelete coasta dreaptă pietruită; pe o margine coboritoare lină către apa mică, limpede a Proviței, pe alta cu dealurile drepte roșcate, pe ici și colo crăpate din care ies mănunchiuri de flori de câmp. De undeva se aude venind sunetul rar al talangei vitelor și din când în când țipătul vre-unui copilaș. Coriul nepătat, albastru deschis, prin atmosfera liniștită năbușitoare a jelei acesteia de vară câte o pasare leneșă trece în sbor legănat departe, departe... Brișca trece scrișuind prin pietrișul încălzit de căldura zilei; de pe caii ce suflă greoi se ridică aburii deși... Intrăm pe sub un șirag de nucii cu împrejurimile pline de mireasmă amețitoare. Lângă rădăcina bătrână și scorburoasă a unui nuc cu ramuri plecate aproape de pământ încărcate de fructe, o familie de țară odihnește de greul drumului; par tare obosiți, și când brișca noastră se oprește în sfârșit în dropul lor la umbră, ei se ridică cu toții ne spun drept bună ziua „norocul” lui, ștergându-și în acelaș timp cu măneca cămeșii sudoarea ce-i picură încă pe la tâmple înălbite.

Nici o muncă nu-i ușoară

Ca vara la umbrișoară.

Ne spume rizând moșneagul care pare dispus la vorbă ca tot românul și deosebire dela munte.

Intrăm în vorbă. Cu, cuvinte întretăiate, îndurerat ne spune de căldura năpraznică ce te torpește, ce usucă și frunza porumbului... de câte și mai câte...

Intr'un târziu, caii acuma odihniți o iau pe drumul drept, prin pulberea ce se ridică deasupra în urma noastră. Dintr'un frunziș încep a răsări căsuțe albe șindriuite, ou bătături largi și câni hămăind răutăcios prin crăpăturile gardurilor, ori strecurându-se și ducându-ne până departe cu lătrături răgușite. Trecem apoi satul; din treacă văd școala ridicată pe un delușel; e gătită de sărbătoare, cu ghirlande de frunze de stejar. Poimâne îi „Sân Petru”, cum îi spun ei, și serbează sfârșitul de an. Prin ferestrele deschise ies norii de praful și notele discordante, răgușite, ale unui cântec bătrănesc, de un moșneag aproape ce la sunetul clopoțelilor dela gâtul cailor a seos capul printre cercevelele ducând din ochi brișca învăluită în praful până după colțul șoselii. Sălcii pletoase, bătrâne, scorburoase umbresc calea domolind pușințel din furia căldurii... Iacătă-mă și în *Provița-de-sus*, nu mult după aceea și în fața unor case chipeșe, răsărite din sumedenia căruțelor curate — brișca se oprește în lătratul celor șase câni lațoși, mari și guroși... Mă dau în grabă jos din brișcă cu picioarele puțin amorțite de drumul lung, sărut mâna gazdei, — mama prietenului Baicu — mă vâr în ceata copiilor șgomotoși ce-au răsărit așa deodată când a intrat brișca în curte...

N'a trecut mult apoi și a început ca înserarea să cadă și peste sătucul de pe valea șorpuitoare a Proviței, cu pânza aceia albuie ce îmbrobodește troptat vârfulurile munților învecinați, apoi puțin câte puțin și sătucul. Pe ulița largă, pietruită,

Răspunsul dlui Carp.

S'a ridicat apoi prim-ministru d. P. P. Carp și ca răspuns la declarația citită de d. Take Ionescu, a spus următoarele:

Domnilor deputați!

Prin organul dlui Take Ionescu opoziția v'a citit un adevărat rechizitoriu contra guvernului. Eu știu că cel ce rostește un rechizitoriu azistă și la apărarea celui învinuit.

A arunca o acuzație nu și a nu sta la discuție cu cel în contra căruia ai îndreptat-o este un procedeu nou, pe care nu vreau să-l calific, dar îl vedeți cât de puțin serios este.

Dacă lucrul în sine e regretabil și a fost altă dată calificat de liberali ca o dezertare, cauza pentru care această retragere are loc e atât de înșelătoare (aplauze vii și prelungite) încât vă asigur că nici odată nu m'aș fi așteptat să văd în țara mea un asemenea spectacol.

D-lor părăsesc Camera ca să ducă lupta aiurea pe principii se fac revoluțiuni pe afaceri însă nu! (Lungi și prelungite aplauze.)

După retragerea membrilor opoziției, se reîntră în ordinea de zi.

Se repetă votul rămas nul în ședința de ieri asupra proiectului de lege pentru modificarea art. 27 din legea taxelor de petrol.

*

În urmă Camera trece în secțiuni spre a se ocupa cu legea tramwayelor.

La Senat.

Înainte de deschiderea ședinței toți senatorii făcând evenimentul ce se așteaptă.

Senatorii opoziției au apărut în plin număr în ședința cu d. Ionel Brătianu.

La deschiderea ședinței prezidată de d. Cantacuzino, a apărut în tribuna publică d. Take Ionescu, înconjurat de câțiva din deputații opoziției cari tocmai își depuseseră mandatele la Camera.

D. Ionel Brătianu citește declarația pe care citise d. Take Ionescu la Camera.

Răspunsul dlui T. Maiorescu.

Domnilor Senatori!

Guvernul nu poate decât să-și exprime părerea de rău în fața atitudinii pe care a crezut de

cuvântă s'o ia opozițiunea... Nu știu cum s'o numesc?... Opozițiunea coalizată, opozițiunea unită.

Voci: Opoziția paralelă.

D. Titu Maiorescu: Opoziția paralelă dacă voiți.

Voci: Opoziția cointeresată.

D. Titu Maiorescu: ...Deși, după definiție, paralele sunt liniile cari nu se întâlnesc nici odată (aplauze) decât aci opoziția se întâlnește cel puțin de câte ori este vorba de un act negativ, de a nu lua parte la dezbaterile adresei și de a nu lua parte la lucrările parlamentului de acum înainte.

Argumentele pe care și-a sprijinit onor. d. Brătianu acest act, în numele opoziției paralele, vor fi spulberate în decursul dezbaterilor la Camera și la Senat a chiar legii care a fost luată de pretext pentru acest act negativ. De altmădrea atitudinea opoziției privește opoziția și este în răspunderea ei oarecum individuală, iar pe noi guvernul, și pe dv. majoritatea, întru cât susțineți acest guvern, pe noi ne privește răspunderea, nu de interesele numai ale unui singur partid, ori ale unor individualități, ci răspunderea pentru bunul mers al treburilor țării întregi. (Aplauze prelungite.)

Munca noastră este în parte și formulată în direcțiunea în care înțelegem noi să fie luată prin proiectele de legi cari vi-s'au prezentat și legile cari în parte s'au înfăptuit pe temeiul cărora suntem noi aci, și ați fost și D-v. aleși.

Cred, că nu este cap luminat cunoscător și conștiințios, în această țară care să nu recunoască că aceste legi sunt alcătuite în bună conștiință și cu toată știința de care pot să dispună oamenii dela guvern, pentru binele.. pentru binele cui? Pentru binele unui partid? Nici măcar pentru binele unor privilegiați dinăuntrul unui partid? Și mai puțin. Pentru binele obștesc, așa cum îl putem pricepe noi cu toții împreună. (Aplauze prelungite). Și răspunderea și datoria noastră ne dictează, ca acum să lucrăm cu Dv. împreună mai departe cu o îndoiță energie. (Aplauze prelungite.)

Respingerea demisiilor.

D. G. Gr. Cantacuzino aduce la cunoștința Senatului demisia opoziției. Se pune la vot admiterea sau respingerea demisiilor.

Senatul a respins demisiile cu 60 voturi contra 4.

Ședința s'a ridicat la orele 3 și 10 d. a.

Senatul a trecut la secțiuni.

Scrisoare din Roma.

O contesă răpită de briganzi. — Anul trecut a fost răpit contele. — O privire înapoi.

R o m a, 29 Decembrie.

(Dela coresp. nostru). — Alaltăieri, 27 Decembrie n., lângă orașul Orvieto (120 klm. departe de Roma), s'a săvârșit un act de brigantaj contra persoanei contesei de Cahen, demn de povestirile fantastice de acum 200 de ani.

La vreo 15 chilometri de orașul Orvieto familia contelui Cahen are o splendidă vilă.

Miercurea trecută, contesa de Cahen, a ieșit din vila sa pe la 3 după prinz și plimbându-se, a apucat drumul spre gară, așteptând automobilul lor, care cu puțin mai înainte plecase să ducă la gară pe un prieten al familiei, care petrecuse Crăciunul cu dâșii.

Așteptându-se se auză din moment în moment sgomotul automobilului ce se întorcea, contesa s'a depărtat destul de mult de vilă, și când a ajuns la un punct unde șoseaua face o curbă pe lângă o pădurice, deodată i-a ieșit înainte un om, armat cu un revolver, și care i-a poruncit să-l urmeze că de nu, o împușcă.

Biata femeie, spăimântată de această agresiune, s'a supus banditului, care cu revolverul mereu întins spre dânsa, a dus-o în pădure, departe de șosea.

Peste câteva minute sgomotul automobilului a încenut să se auză, să se apropie, să se depărteze spre vilă, lăsând în puterea banditului pe contesă.

Acesta i-a cerut banii și bijuteriile ce avea la dânsa. Contesa nu avea nici una nici alta.

Atunci banditul i-a poruncit să intre într-o peșteră ce era acolo, și cum deschiderea peșterii era mică, banditul a împins-o cu sila și i-a dat și un picior în spate.

Din cauza loviturii și din cauza marelui emoții, contesa a leșinat.

Când s'a deșteptat din leșin, era noapte târziu (11 și jum.) și banditul veghea, cu revolverul în mână. Puțin după aceea, a auzit glasuri cunoscută: contele văzând că nevasta lui nu se mai întoarce, a dat alarma, și o mare parte din locuitorii cătunului din apropierea vilei, cu faclă și cu felinare, au pornit în căutarea ei.

Glasurile, după ce se apropiaseră, se opriseră, și se auzea bine, cum oamenii vorbeau, descărujați, să se întoarcă.

Banditul, șopti atunci contesei să nu sufle, că o împușcă, dar dânsa, adunându-și toate puterile,

Mergem puțină cale și'n fund de tot răsare din mulțimea florilor bordeiul moșului cu coșul înegrit din fum. Un câne ne-a simțit se vede treaba dinainte c'a și început să latre și să scoată pe Moș Gheorghe în pragul bordeiului. L'am văzut de departe cum și-a pus mâna streășină ochilor și repede a recunoscut pe prietenul meu și așa bătrîn cum e, saltând din pletele cărunte ne eși înainte, cu zâmbetul pe buze și plin de voie bună că s'a mai gândit și cineva la el. Ne strîngem mâinile românește, îl întrebăm în grabă, suflând de oboseală, — de sănătate și cum se dedă cu viața acolo pe munte.

— Iaca bine moșule, bine nu zic ba, rău îi când plouă, atunci nu-i chip să faci nici un pas măcar din bordeiul meu.

În lăuntru bordeiului răcoros al lui Moș Gheorghe noi cinstim de bunăvenire cu țuiculița cam încălzită o leacă în goanta noastră de călătorie și prindem a mânca și noi cu poftă ca după atâta cale — din cima moșului. După masă întotdeauna voia bună crește și Moș Gheorghe cum îi din fire guraliv s'a așezat să mă descoase nu

șanțuri îngrijite vin dela pășcut turme de vite sunetul neînchipuit de frumos al talangoi, cu zăgărușul încărcat cu zeghea și desagii ciobănașii în mijloc, prin praful ce răsare ridicându-se în sus, scormonit de piciorușele micuțe ale vitei. La vecini, vâlvătăi de foc se înalță în mijlocul curții, sau în vre-un colț mai ascuns; gătesc de seară; copilașii micuți, în cămășuțe albe late de zeama vișinilor și verdele ierbiu, sorb ochii lacomi mireasma bucatelor și mămăliguțe forfote în ceanul negru. Câinii stau cu urechile pe labe, cu nărilor căscate, adăstând cu ochii începutul cinei... În odăița pregătită în grădina buna ospitalieră mea gazdă, după o cină belșugată, ce'mi poruncește să fac o preumblare în curte — pe un pățuc moale am adormit cu...

20 Iunie.

Astăzi m'am trezit din somn în plină zi. Prin zăvoalele lăsatate se strecoară mănunchiuri de raze solare orbitoare. Am stat o vreme așa întins, cu mâinile depă cap, într'o continuă visare. Cărutele pe șosea în scârțaituri puternice și prelungi.

Prin vecini se aude gură multă, lătrături de câni și pe aproape țipătul ascuțit al unui păun. Mă îmbrac repede și puțin după aceea cu pantalonii smulși în sus, sprijinit într'un baston de fag, în tovărășia prietenului Baicu o luăm cătră pădurea deasă ce înveșmântă creștetele roșcate ale dealurilor înalte. Ici și colo răsăreau câte o potecută ce mergea o vreme dreaptă apoi se pierdea în marea împăstărită de flori de câmp, printre trunchiurile fragilor înalți, cu sumedenia de pasări ce ciripesc în razlele vesele de soare. În umbra pădurii apoi intrați, în liniștea patriarhală, prin iarba rourată, prindem a cămașă, și vocile curate în dimineața de vară răsună într'o atmosferă frumoasă, pierzându-se în depărtări. Coborîm apoi o vâlcea scaldată în soare, prin fânețe înalte și margaretele albe, aplecându-ne și culegând fructul roș-lucitor și umed al fragilor ce umplea locurile de mireasmă îmbătătoare. Culegând, cântând și dând chiote pe cari ni-le înapoiază din când în când vâile așa de lămurit urcăm un deluț și de aci drept în șoseaua ce merge la Drăgăneasa la bordeiul lui Moș Gheorghe.

poate fi mai frumos cadou de Crăciun?

O garnitură frumoasă de piele englezească!

de se poate cumpăra?

Cumpărătorilor vrednici de încredere se dă și pe rate, fără urcare de preț. — Aranjamente complete pentru dormitoare, prânzitoare, saloane și odăi pentru înțelegință. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese — Prețuri excepțional de ieftine. La cerere mergem chiar și în persoană spre a arăta albumul nostru bogat în mustre.

fabrica de mobile: Székely és Réti, Marosvásárhely, Piața Széchenyi-tér 45.

in disperata poziție în care se găsea, dădu un țipăt puternic, și căzu iar leșinată.

Pentru ce banditul nu a pus în execuție amenințarea sa, nu se știe încă, dar când au sosit oamenii, banditul dispăruse, iar contesa a fost dusă leșinată în vilă, iar după ce s'a deșteptat, a povestit, ceea ce în puține cuvinte vă povestii eu.

Au pornit carabinieri și agenți de poliție, au bătut pădurea în sus și în jos, dar până acum n'au descoperit nimic.

Un detaliu: când banditul a sărit la contesă, i-a zis: „eu sunt unul din aceia care a oprit pe bărbatul tău anul trecut”.

Iată ce a pățit acum un an și jumătate contele Cahon, nu departe de locul în care a fost răpită contesa.

Contele se întorcea în automobil când în mijlocul șoselei, trei pietre mari împiedecau circulația. S'a oprit, și pe când dânsul și cu șoferul se căzneau să dea la o parte pietrele, dintr-o parte și din alta a șoselei s'au ridicat doi oameni cu o brajii spoiti cu negru cu puști în mână și fără multă vorbă, le cere „punga sau viața”.

Contele avea 200 franci și ceasul cu lanț de aur, dar bandiții nu s'au mulțumit. Au luat pe contele cu ei în pădure, iar pe șofer l'au trimis la vilă să le aducă 60.000 de franci, ca să-l poată libera. Se înțelege că au jurat că-i împușcă pe amândoi, dacă ar spune ceva carabinieriilor.

Șoferul a alergat la vilă, și s'a întors după puțin cu toți banii ce se găseau în casă: 2500 franci.

Briganzii, cu multă părere de rău, au trebuit să se mulțumească și să-l libereze.

A doua zi s'au început cercetările, dar nici în ziua de azi nu s'a aflat absolut nimic.

Dacă v'am povestit aceste fapte, nu însemnează că în Italia, în afară de portocali, mai înflorește și briganzii. Ceea ce s'a întâmplat acum, sunt cazuri excepționale și nu trebuie generalizate, astfel cum nu se pot generaliza întâmplările cu banditul Pantelimon din Moldova, și care a dat atât de mult de lucru autorităților.

Este drept, că până mai acum vr'o 20 de ani, în Italia brigantajul era un co foarte obișnuit, și în provinciile unde băntuiau briganzii, lumea trăia tot cu frica în sân, și dela apusul soarelui, nimeni nu mai avea curajul să iasă din casă.

A dispărut tipul de brigand, cu pelorina lungă ce-l învăluia tot; cu brăul plin de pistoale; cu carabina în droapta; cu barba neagră și creață și cu doi ochi strălucitori ca feratecul, ce aruncau săgeți de ură sau de patimă de sub marginile pălăriei țuguată. Pe scene, în operette sau în caricaturi, se mai văd din când în când astfel de tipuri, dar generația actuală, nu mai gustă umorul acesta, ne cunoscând briganzii decât din scrieri.

șagă, de pe unde sunt, ce școală fac, dacă mai am mult până să sfârșesc, pierzându-se apoi în aduceri aminte pline de învățăminte...

Când ne reîntorcem, seara a început să cadă liniștită și noi coborâm chiuind pe cărărița învărtită, devalc spre satul ce a început să se învăluie în zăbranicul fermecător al amurgului de vară. Treceam apoi din piatră în piatră gârla din marginea satului și printre câține țepoase și dese intrăm în grădina caselor și apoi sus în curtea mare, în hămăitul cânilor lățoși ce se dau la noi ca la niște străini...

...Aceiași întipărire plăcută ce-și aduce acea mulțămire sufletească, greu de găsit o am și în astă seară. Simt ca nici odată că s'au mai vesel, mai mulțămît ca oricând de mine. Cu câtă voie bună mă așez în preajma măsuței încărcată cu de-ale gurii, n'o pot spune de loc. Și acum la lumina celor două lumânări, în preajma cărora se țes gâgâni micuțe obosiți de drum mănecăm cât zec...

(Va urma.)

În unele regiuni din Italia, se mai vorbește și azi de isprăvile bandiților cari au haiducit prin acele locuri, băgând spaima în toți locuitorii, mai ales în cei cu oare care dare de mână.

Brigantul Biscarino, a dat de lucru potterilor mulți ani, și nu au putut să-l prinză viu, ei l'au împușcat din sbor, pe când sărea după ferestra gazdei sale, vrând să fugă.

După Biscarino, a venit vremea de aur a brigantagiului, și Tiburzi, Ansuini, Menichetti și mulți alții, au rămas și azi de pomeneală, nu numai în familiile celor ce fuseseră călcați de ei, dar și în toată Italia cu descrierile romantice ale isprăvilor lor.

Vă povestesc o singură ispravă a lui Tiburzi, ca să vă puteți face o idee de îndrăzneala acestui faimos brigand.

Se făcuse o poteră să prinză pe Tiburzi și mulți arendași ajutaseră pe carabinieri; dar dintr-o greșală, Tiburzi a scăpat. La această poteră, luase parte și un arendaș după moșia marchizului Gugbelni.

Tiburzi a aflat acest lucru, și după două luni dela această încercare — în care timp fugise din părțile acelea — s'a prezentat împreună cu locotentul său Menichetti, pe moșia marchizului. Era în vremea secerii și arendașul avea la seceră 200 de oameni, iar dânsul în persoană supraveghia munca, când iată i-se înfățișază Tiburzi împreună cu Menichetti.

Amândoi erau destul de bine cunoscuți de toți cei prezenți.

Arendașul a îngălbenit.

Tiburzi l'a chemat în gura mare, a scos pistolul și l'a pus să-și facă rugăciunea din urmă, în genunchi. A plâns bietul om, s'a rugat de Tiburzi pentru el și pentru familia sa: nimic. Menichetti, cu două focuri de pistol, l'a culeat mort la pământ, în fața celor 200 de secerători, cari nu s'au mișcat, înmărmuriti de îndrăzneala brigandului și de teama ce însuflă tuturor.

— Așa pedesește Tiburzi pe trădători! — a strigat brigandul și au plecat netulburati.

Acest fapt a pus pe gânduri guvernul și acțiunea de curățire a dat roade, căci de atunci, brigantajul în Italia a dispărut, numai din când în când, se aude de câte o ispravă ca cea cu contele și contesa Cahon, dar și acestea din ce în ce mai rar.

I. T. Alian.

Premiu literar.

— Concurs. —

În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, se publică concurs pentru „premiul Andrei Murășan” de 300 cor. pe anul 1911.

La concurs se admite orice lucrare originală românească de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1911, fie din sfera literaturii frumoase, fie o colecțiune de literatură populară.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Aprilie st. n. 1912 biroului Asociațiunii în Sibiu (Str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice-literare ce se va ține cu ocazia adunării generale din 1912.

Sibiu, 25 Decembrie 1911.

Andrei Bârscanu,
prezident.

Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

Scrisori din București.

Scriitorii și masele populare. — Spiritul nou în presă. — Un exemplu frumos. — Șobolani și muște. — Nici o flecărie.

București, 16 Decembrie.

Cuceririle, pe cari adevărata literatură le face în masa cea mare a poporului, sporesc văzând cu ochii. Revistele populare sînt nevoie de a se reorganiza, de a publica lucruri de valoare, abandonând producțiunile diletanților și ale naufragiaților, cari zadarnic bat da ani de zile la poarta revistelor cu un nume și autoritate. Literatura de senzație, romanele cu crime și învieri, nuvelele fără de nici o vlagă ale flecarilor, cu un cuvânt produsele literare, cari în loc de a întări moralul, au strecurat în suflete otrava, și-au pierdut aproape cu totul trecerea, de care se bucurau în anumite straturi ale populației.

Romanele tipărite de cutare evreu încep a fi înlocuite cu literatură de un nivel mai ridicat. O revistă a început chiar editarea unei biblioteci menite anume să înlocuiască acele romane, ale căror subiecte și eroine dedeau atîta de vorbit lelițelor dela mahala. În locul „crimelor de pe drumul de fier”, „misterelor Parisului” și altor năzdrăvănii, se citește azi cartea care cuprinde memoriile prințesei Racovița, care, cu toate elementele ei sensaționale, ca nivel și tendință prezintă incontestabil un progres.

Ceea ce este mai îmbucurător este preferința ce se dă produselor literare ale scriitorilor noștri. Puși, prin ajutorul revistelor populare, în contact direct cu masele poporului, scriitorii noștri pot în chipul acesta exercita o influență binefăcătoare asupra sufletelor dormice de lumină, asupra acelor insetați, cari nu s'au mai uitat care este izvorul din care se adapă. Și nădăjdum că ei vor ști să-și facă datoria și, lăsând la o parte preocupările de ordin artistic, vor urmări în primul rînd ridicarea și luminarea poporului. Trăim într-o vreme când fiecare trebuie să fie în primul rînd un soldat, când, mai mult decât ori când constituția națională trebuie trezită în suflete. Prin o literatură potrivită se poate ajunge acest scop. Și, pentru poporul nostru, aceia cari se vor dedica acestei munci își vor câștiga cele mai mari merite.

Dar nu numai în ce privește publicațiile literare se observă năzuința spre debarasare de greșelile trecutului. Ziarele, aceste cronici ale zilei de azi, tind și ele spre o reformă a spiritului, în care erau scrise. Știrile de senzație, aventurile scandaloase ocupă tot mai puțin. Chiar și discuțiile în chestiuni politice par a fi luat o formă mai urbană. Cuvintele încep a-și avea greutatea lor și dela un ziarist se cere în primul rînd un capital de cunoștințe, iar nu un dicționar de ciclefărie.

Se dă tot mai multă preferință chestiunilor culturale și literare. Mergând pe această cale, în curînd se vor introduce discuțiile de principii, făcînd să dispară tot mai mult personalitățile. Au fost discuții vehemente în timpul din urmă. Discuții provocate de motive serioase, cari au determinat opoziția din parlament să recurgă la mijloace neașteptate, ca cel petrecut ieri, când membrii opoziției au părăsit parlamentul. Dar nu s'a mai făcut uz de cuvinte triviale, de povești de tradare, de dicționare de mahala, de nici o flecărie.

E spiritul nou al vremii, care spune că în toate trebuie păstrată o măsură, că nu trebuie să riști nici o flecărie. Până nu poți dovedi un fapt, nu trebuie să-l lansezi și să încingi în jurul lui o discuție sălbatecă. E spiritul nou al vremii, care ne spune că nici o flecărie nu rămâne nepedepsită.

Spiritul acesta, dispărînd din presa din regiuni și-a găsit totuși un cuibar. Nu putea pieri cu uza

Dacă vrei să-ți cumperi ghetete solide și bune, pălării, albituri și mănuși moderne, cu preț moderat, atunci adresează-te numai la prăvălia cea mai mare din Bihor alui

Mannhardt Jenő mai înainte Leitner Lázár, Nagyvárad, Zöldfa-utca Nr. 13
Cine ne părănește pe noi și noi îl părănim!

Adunarea din Şiria.

— Raport special. —

Perpetuarea „visului urât”. — Ţăranii şi spargerea solidarităţii. — Copitele... dlui Vaida. — Ceilalţi oratori. — D. Cicio-Pop şi dogele Veneţiei.

D. Dr. T. Mihali în vorbirea pe care a ținut-o ieri, Duminică, la frumoasa adunare românească din Şiria, atingând foarte pe departe discuțiile și certurile din anul acesta a fost cât se poate de optimist. A spus că e firesc să fie și miez neînțelegeri între oamenii conducători ai nației noastre. Neînțelegerile aceste nu au însă un caracter prea grav, ele vor trece, așa că odată și odată ne vom aduce aminte de ele ca de un vis urât care a tulburat viața noastră națională. — D. Mihali putea spune mai bine: somnul nostru secular. Vor trece, a zis d. Mihali, și noi ne vom întreba: atunci pentru ce ne-am certat?

Las' că e foarte ușor să găsești motivul hărțuierilor anului acestuia — d. Mihali n'avea decât să-i spună pe nume lipsei de energie și neactivității noastre politice, n'avea decât să categorisească sbuciumarea urâtă a dlui Vasile Goldiș, care și-a vârat toată ura lui pătimase în niște discuții cari puteau să rămână cu desăvârșire senine — dar d. Mihali, dacă a ținut cu orice preț să se pronunțe într-o adunare de țărani asupra acestei chestiuni, atunci trebuia să o lămurească pe deplin, să o desvăluie în toată gravitatea ei, să spună și d-sa, care n'a contribuit pe față la discuțiile anului acestuia decât cu un slab interviu, cu ce-și motivează simpaticele optimism. Căci e foarte ușor să te constituți, așa netam-nesam, în ferecăt îmblânzitor de situații. Dar d. Mihali nu numai că n'a lămurit aceste afirmații dodenice, ci pe sub ascuns a contribuit din greu la perpetuarea aceluși vis urât de care pomenea, a dat dramul, să zicem, impetuosității Magn. Sale dlui deputat Dr. A. Vaida-Voevod, desmintindu-și în chipul acesta tot ce a susținut cu o poză apreciabilă de bătrân circumspect și senin. Prezidentul clubului nostru parlamentar era dator să lămurească pe țărani, cari după adunarea din Şiria, ori n'au înțeles nimic din cele spuse de d-sa, ori s'au depărtat induși în eroare asupra situației.

Cine a asistat la această adunare la care au participat unii dintre țărani noștri cei mai pricepuți, s'a putut convinge nu numai că poporul nostru dela sate nu este accesibil pentru certuri, dar el nici nu poate să înțeleagă fiza țesătură de intrigi și minciuni îndrăsnete cu care a învăluit ziarul „Tribuna” d. Goldiș et comp. Cu judecata lui rudimentară dar cinșită el nu vede decât ce se poate vedea. El ceteste organul popular al „Tribunei”, se însufletește de ideile naționale cuprinse în el și atâta tot. El nu a trecut cu mintea și cu sufletul prin atâtea ape ca d. Goldiș de pildă, el judecă cu elemente cunoscute și nu se poate lăsa dus de fantazia perfidă tip Goldiș, pe care nu o poate avea.

Am fi voit să auzim ce ar fi zis acești țărani cu inimile curate, dacă ori care dintre oratorii de ieri ar fi vorbit despre „Tribuna” așa cum se scrie la organul autorizat. Am fi voit să auzim ce ar fi zis acești țărani cari și-au făcut educația națională cetind ziarul nostru. Sentința lor, suntem siguri, ar fi tulburat mult senina contemplație a prezidentului clubului nostru parlamentar și cuvântul răspicat ar fi căzut greu în cumpăna situației. Așa cum s'au dat ieri atacurile împotriva „Tribunei” ei bietii n'au avut nimic de zis.

Când a fost vorba de trădători, ei și-au spus prin întreruperi grave osânda lor asupra lui Mangra, când s'a vorbit de lupi cari atentează la solidaritatea partidului național, ei l'au osândit pe acelaș Mangra, după buna lor știință, singurul lup adevărat.

În cazul acesta, se va întreba orice om cu judecată, pentru ce se face risipă de vorbe asupra acestei chestiuni? Răspunsul nu e tocmai greu: pentru crearea aparenței că poporul aprobă ținuta organului autorizat și a comitetului național față de „Tribuna”, pentru exploatarea urâtă a acelor aplauze cu cari țărani noștri binevoitori în-

canunază orice vorbire ce li-se spune, fie cât de nebuloasă și neînțeleasă pentru ei.

Desvâlțată intențiunea lor adevărată, se înțelege, nu ne mirăm că d. de Vaida-Voevod și-a făcut dator. Magnificența Sa, după ce a vorbit puțin despre sufragiul universal în termeni cunoscuți și într-o formă în orice caz mai bună decât d. Mihali, care nici acum n'a dat divorț memorocitelor „lovăraș”, „ocăziune” și „pusăciune”, a început prin o profecție care trebuia să mire pe orice om, dar trebuie să'l și indigneze. D. Vaida, cu o siguranță care nu se poate întemeia decât pe o îndrăzneală de om absolut nesocotit, a profetit țăranilor șirieni că la alegerile viitoare, candidații partidului național vor primi contracandidați români. Acești candidați nu vor afirma că au sunt aderenți ai partidului național, dar vor spune că acei oameni cari sunt candidați de oficialitatea partidului s'au dovedit de oameni slabi, căci n'au făcut nimic pentru popor, ei vor sgândări instinctele țăranilor noștri fâgăduindu-le scutiri de dări și alte bunuri materiale.

Ce-a voit d. Vaida cu această profecție vrednică de un habotnic care nu și dă seama de ce vorbește, nu poate să știe nimeni. De unde și-a scos d. Vaida măcar indiciile unui astfel de fapt care ar fi să urmeze? D. Vaida este dator să răspundă, căci este și un public românesc care ți cere socoteală pentru tot ce vorbești.

Ca să arate cât de greu e să fii deputat și cât de puțin poți să realizezi în această calitate, d. de Vaida-Voevod a invocat o sută și o mie de motive. A arătat că un deputat român trebuie să și jertfească liniștea și situația materială, etc. etc., dar a arătat și grozava greutate cu care se poate spune o vorbire în parlamentul unguresc. Mă rog, cât eroismu îți trebuie să spui un discurs în parlament în care numai cinci oameni sunt pe partea ta și atâtea sute împotriva. Întreruperi, injurături și alte belele, cari în cineștea bunilor noștri țărani vor fi luat proporții îngrozitoare: Mă, cinei împotriva celor patru sute! Aici d. Vaida a fost tare de tot. O mică greșală totuși a făcut: a fost invențios față de condeputații săi Șerban și Demian. Despre d-nealor a spus că numai ici-colea se arată prin casa țării. Aceasta ca să învedereze și mai mult micul număr al românilor în parlament.

D. Vaida și-a terminat atacul picăș împotriva „Tribunii” vrednic de nobilitatea d-sale. A folosit o pildă care se cere fixată pentru vecinicie. D. Vaida a intrat în regnul animalic ca să însufletească pe țărani.

Întocmai pe cum o stavă de cai, a zis d. Vaida, când este atacată de o haită de lupi, se strânge roată, întoarce copitele dinapoi și mută fălcile lupilor flămânzi, așa și d-voastră, iubiți țărani, când se vor apropia acești lupi spărgători ai solidarității naționale (viitorii candidați împotriva candidaților partidului național; ar fi să fie oamenii „Tribunei”) de voi, să vă stringeți rindurile și să-i loviți cu putere unită să le mutați fălcile. A doua oară nu vor mai încerca.

Această pildă a dlui Vaida, incontostabil, este foarte... superioară, iar oamenii grupați în jurul „Tribunii” au de ce se teme. Cât mai curînd d. Vaida și prietenii lui își vor ridica... picioarele și... le vor muta căpriorii.

Afară de d. Mihali și d. Vaida au mai vorbit și dnii Dr. Șt. C. Pop, Vasile Goldiș și Dr. V. Bontescu. D. Dr. I. Suciu încă a fost la adunare, dar me-a lipsit de plăcerea de al asculta. Au mai fost din Arad și dnii Dr. Iustin Marșieu, Dr. Corneliu Iancu, dar și ei s'au mulțumit să aplauzeze numai. Vasile Goldiș a spus lucruri spuse și de altădată, s'a ferit să atingă cu un singur cuvânt măcar certurile d-sale, se vede că a ajuns mare diplomat de-o vreme încoaci, a prevestit însă țăranilor și maghiarizarea bisericii românești, întocmai cum s'a maghiarizat justiția, administrația și în parte și școala noastră. Icoana aceasta noagră a dlui Goldiș a stârnit energice protestări din partea țăranilor și dat prilej dlui Bontescu să picure o rază de nădejde în sufletele lor amărîte. D. Bontescu a arătat istoricește începuturile devoltării noastre, a lămurit că puterea statului dușman nouă nu este atât de mare încă să împiedece deplina noastră desrobire. Votul universal va trebui adus odată și atunci noi vom avea posibilitatea să ne întărim.

ca două. Trebuia să lase ravagii în tot cuprinsul locuit de Români. Că astăzi îl vedem cuibărit la „Românul” e firesc, având în vedere oamenii, cari scriu la acest pamflet, pe care în timpul din urmă l'a tratat după merit chiar și o revistă din capitală, revista „Săptămâna politică și culturală” — ale cărei simpatii erau în deobște cunoscute pentru domni cari au știut să și-le piardă și cari acum amenință. Amenințarea e cel mult ridicolă, având în vedere pe cel ce i-a administrat lecția cuvenită.

Și uite câte exemple frumoase de muncă cinșită vedem și azi, când persoane de o cinste dubioasă, după ce au format clientela cerșitorilor diferitelor instituțiuni, apar în public cu dicționarul învățat dela semenii lor. E vorba de un tânăr basarabean, student la universitatea din București, care a știut să și găsească un mijloc cinșit de hrană, fără a recurge la cerșitoria națională, țară a cădea ca o pacoste pe cutare instituție, pentru ca mai apoi să se vândă unor stăpâni perverși.

Studentul A. Cătăraș plecat dela universitatea din Odesa, din cauza spiritului său de molcovan intransigent, a venit la București, unde, călcându-și pe conștiință, date fiind cunoștințele lui, ar fi putut ușor câștiga destul. El n'a făcut însă așa ceva. Ci, văzând că nu poate răzbi pe calea dreaptă, că i-se cer jertfe prea mari, a îmbrăcat frumos bluza de lucrător și acum lucrează la instalația caloriferelor unei clădiri din Calca Victoriei. N'a voit să se umilească. Și e mândru, că muncind cu brațele poate să și câștige hrana, iar în orele libere să și vadă de studii. Ar fi putut probabil avea și el un loc la Ligă, dar nu l'a cerut. Ar fi putut și el face curte cutărui fruntaș dintâi dela el din Basarabia spre a fi angajat la te miri ce publicație din Chișinău. N'a făcut-o. Frumos exemplu pentru flecarii cari se vând ca la mezat, cari își închipue că toți sunt din ordinară pânură din care sunt constituiți ei. E așa de frumos exemplul acesta pentru aceia, cari vor să-l înțeleagă. Frumos exemplu de cinste și onestitate sufletească la acest fin al Basarabiei, unde credeam că lăcustele străine au corupt totul.

Firesc, ca să avem astfel de caractere, trebuie să le cultivăm din vreme. Trebuie să se spună tinerelor generații că numai munca cinșită înțreptătește pe individ la stima societății. Nu trebuie să se încurajeze nulitățile, cari, ajungând la convingerea nimieniciei lor, le vedem apoi vânduându-se celui dintâi cumpărător spre a fi pus la zădă mai înjosibilă muncă, spre a calmă și minți și, conștient de nevoile în care a căzut, să nu aibă curajul a semna ceea ce afirmă. Dacă de pildă cutărui individ nu i-s'ar fi încurajat nici o flecărie literară, n'ar fi avut ambiția de scriitor și n'ar fi fost nevoit să vadă că n'are pic de duh și deci nu s'ar fi vândut unor perverși numai spre a putea arunca și el cu noroi. Numai cât, vorba lui Caragiale, pierde o statuie ceva, dacă se așează pe ea o museă venită cine știe din ce locuri? Dacă ar fi să sfărîmăm toate statuiele de răul muștelor, ar însemna că nu știm face nici deosebire între lucruri. Dacă de groza șobolanilor plugănului n'ar mai sămăna, n'ar fi ridicol? Și ce de muste și șobolani pornese zilnic din strada Zrinyi spre statuile praxiteliane și spre ogoarele în cari ei curăți la suflet au aruncat sămănta binecuvântată. A le da atenție ar însemna că tu însuți ești o flecărie.

I. U. Soricu.

O scrisoare a regelui Bulgariei către regele României. Regele Ferdinand a adresat o scrisoare autografă regelui României prin care îl asigură de sincera sa prietenie și îl informează că fostul ministru la Sofia, Diamandi, a lăsat cele mai frumoase amintiri în toate corcurile capitalei bulgare.

Această scrisoare a fost remisă regelui Carol de ministrul bulgar la București, Calincof, într-o audiență specială.

Vlaicu la Regele Carol. Din București ni se scrie: Inginerul și aviatorul Aurel Vlaicu a fost primit Joi în audiență de către M. Sa Regele.

Di Dr. St. C. Pop care și-a spus darea de seamă a fost surprinzător de scurt. Să fie cauza puțină însufletire cu care l-au primit țărani la tribună? D-sa a arătat lupta noastră parlamentară și a făcut apologia adunărilor noastre populare. Și d-sa și-a terminat discursul cu o pildă asupra solidarității. Deși e democrat get-beget, totuși a fost mai... nobil în alegerea ei. D. St. C. Pop a adus o pildă din istoria Venetiei scoțând din trecut o pățanie a unui doge oarecare.

Cică pe doge trebuiau să-l salute toți cetățenii Venetiei. Pe un doge tânăr, întâlnindu-l tată-său, n'a voit să-l salute. Cum să te salut, când ți-s tată, a zis bătrânul. Dogele și-a arătat insigniile și a zis: Tată trebuie să-ți ridici pălăria. Nu mă saluți pe mine ci saluți Venetia!

Asta ar fi să se interpreteze așa. Domnul Dr. St. C. Pop ar fi să fie dogele, iar „Tribuna” tatăl d-sale. D. Pop ar fi să treacă cu pași majestuoși pe câmpul gloriei române și întâlnind „Tribuna” i-ar zice: Tată, trebuie să mă saluți, căci în mine saluți nația românească.

— !

Vă mirați? Nu vă mirați. D. Dr. St. C. Pop a spus un adevăr și nimic mai mult. Intr'adevăr „Tribuna” este tatăl politic al dlui St. Pop și ai soților lui de astăzi. „Tribuna” i-a ridicat la rangul de dogi ai partidului românesc.

Poate că d. Pop a ales prea puțin inteligent această reminiscență a lecturilor d-sale bogate, dar ea vine deminune... „Tribunii”, chiar și atunci dacă ea nu ar fi în adevăr „tată”. Legea sau obiceiul acela al Venetiei a fost un obicei sau o lege medievală, iar „Tribuna”-tată cu îngăduiala dlui Pop și a nației românești mărturisește principii cu mult mai democratice decât să o introducă în viața noastră.

*

Cam aceste ar fi de însemnat din adunarea dela Șiria, care a fost prezidată de d. Dr. Hotărâan, avocat în localitate. Țărani care s'au prezentat în număr foarte frumos, în curate haine albe de sărbătoare, prin intreruperile lor inteligente s'au dovedit un element foarte bun, poate cel mai bun din câte avem noi.

BCU Cluj

Chestia școlară din comitatul Hunedoarei.

— Un preot trădător. —

Primum dela părintele Zaharie Tilicea din Vaidei, tractul Orăștiei, următoarea scrisoare despre școlăle de acolo. Din ea, cât mai ales din documentele pe cari le publicăm în traducere fidelă, se constată că preotul greco-catolic din Vaidei, Iosif Popovici, prin scandaloasele denunțări făcute forurilor străine, e un trădător al cauzei noastre școlare, pentru care merită să fie stigmatizat de toată suflarea românească.

Tată scrisoarea părintelui Tilicea, după care, dăm documentele, cari stau în legătură cu ea:

Domnule Redactor!

Am citit cu atențiune articolul prim din Nr. 257 al „Tribunei” „Chestia școlară în comitatul Hunedoarei”. Se zice acolo, că în decurs de patru ani s'au încheis nu mai puțin de 134 școli ortodoxe române.

Intre multele întrebări făcute se amintește „Ce au făcut mulțimea de preoți și protopopi în această chestiune?” Pe coloana a treia alineatul ultim zice: „Vina e în mare parte și a conducătorilor locali, clerici și mireni și, credem, s'ar aduce mari servicii cauzei noastre obștești, dacă lucrurile acestea s'ar discuta în ziaristica noastră, fără nici o rezervă față de cei vinovați”.

Dle Redactor! Ca să vă documentez cine sunt vinovații permiteți-mi să Vă descriu jurstările dela școala noastră din Vaidei, tractul Orăștiei al comitatului Hunedoarei, deși nu este închisă pă-

nă acuma, dar este amenințată a se închide. Suntem o comună destul de mare, amestecată, pe lângă cele 1471 suflete gr.-or. mai sunt și 150—160 suflete gr.-cat. Copiii obligați de a frecventa școala de toate zilele variază dela 205—215. Intre aceștia 15—17 și gr.-cat. De când există școala noastră anul 1856, gr.-cat. au beneficiat de instrucțiune în rînd cu gr.-or. Nu au contribuit cu nimica gr.-cat. la salariul învățătorilor, 2 la număr, și la susținerea școlii, pentru că învățătorii au avut salariul de 1200 cor. votate din aloziul comunal.

Până la legea apponyană au fost salarizați de ajuns cu atîta, de atunci încoace însă a trebuit să-i salarizăm după prescripțiile acestei legi. În anul trecut am fost nevoiți a face aruncul de 5% pe locuitori și prin urmare și pe gr.-cat. cari încă beneficiază de instrucțiune în rînd cu noi. Aceasta însă nu-i convine preotului greco-catolic Iosif Popoviciu, și face proteste pe la pretură ca gr.-cat. să nu solvească cele 5%. În anul acesta avînd în vedere că gr.-or. pe lângă salariul de 1200 cor. dela comună, mai solvim întregire până la 1000 cor., pentru 2 învățători 800, relut de evartir 400 cor., susținerea edificii școlare cu aparatele și recvizitele necesare se sue la 200 cor. Pensiunea alor 2 învățători 48 cor., diurne la conferințe 20 până în 30 cor., afară de altele fac laolaltă 1468—1478 cor.

Această sumă repartizată pe elevi s'ar veni pe unul peste 6 cor. Noi am aruncat pe un elev gr.-cat. numai 5.50 cor. Dar ce să vezi, preotul gr.-cat. nu lasă să plătească greco-catolicii și protestează pe la pretură, că el va instrua elevii lui, îi va trimite la școala învecinată din Romos.

Protejat de prim-pretorul, — pentru că el, preotul, este cavent pe o sumă de bani la prim-pretorul, — se opune la toate celea.

Aceasta ar mai fi cum ar fi, dar susnumitul preot cu credincioșii, face recursuri în fiecare an contra salariului de 1200 c. dela comună. Au făcut în anul 1909 și 1910, pe care vi-l prezint în copie autenticat sub /.

În urma recursului acesta ce-au făcut șovinștii dela comitat? Nici mai mult nici mai puțin, ei au aprobat și indus în buget, ca să solvească comuna 1200 cor. și pentru înființarea școlii comunale. Au mai făcut recurs și la preliminarul pe 1912, pe care însă nu l'am putut decopia fiind transpus la comitat.

Pe la începutul anului acestuia reprezentanța comunală ne-a votat 30.000 cor., zi treizeci mii coroane, — din plusofertul vânzării lemnurilor din muntele comunal — pentru zidirea școlii noastre. Aceasta a făcut și mai mare rană asupra răutăciosului preot și haid la recurs, — pe care încă îl alătur în copie sub /.

Firește, comitatul respinge suma votată. Am recurat la ministru și și de acolo ni-s'a respins pretenziunea.

Mai înainte de a se pertracta cauza la comitat și pentru ca doar își va retrage recursul, le-am făcut un imbiemânt, că le dăm dreptul, ca să-și aleagă un învățător, pe al treilea, fiind lipsă de 3 învățători, la care imbiemânt am invitat și pe protopopul lor.

Le-am lăsat dreptul ca să-l aleagă și plătească ei pe acel învățător, să meargă Dumineca și sărbătoarea cu elevii gr.-cat. la biserică și afară de timpul școlii să-l întrebuițeze cum știu ei. Le-am dat dreptul ca în seauul școlastic să fie aleși și 2 membri gr.-cat.

Nu s'au învoit nici la aceasta, sub cuvînt, că el, preotul gr.-cat., însuși să dirigeze pe învățătorul său și să dispună și la instrucțiune asupra lui. O pretenziune contra prescripțiilor pedagogice.

Am adus aceasta la cunoștința vicarului episcopesc gr.-cat. I. Boroș din Lugoj, dar până astăzi nu a răspuns nimica. Aș mai avea multe neajunsuri avute a le înșira, dar cred că sunt destule acestea.

Un preot ca acesta nu am mai pomenit, pentru că mai sunt și în comunele învecinate preoți gr.-cat., dar așa șovinșt gr.-cat. ca acesta nu! În răutatea lui nemărginită, între martori, s'a exprimat: „Nu am ce pierde, dar să vă stric pe voi!”

Sub responsabilitatea mea, Vă rog Domnule Redactor, dacă este posibil — a da aceasta publicității, ca să știu tot natul de Român, cine este cel mai mare contrar al școlii noastre.

Dacă cumva Vă voi fi molestat, Vă voi fi

scărbît. Vă rog, în interesul școlii noastre, înțelegi-mă.

V a i d e i, la 10 (23) Decembrie 1911.

Cu distincă stimă:

Zacharia Tilicea,
preot gr.-or.

Onorată comisie administrativă,

Fiind acea rubrică din bugetul comunei Vaidei stabilit de reprezentanța comunală în ședința dela 28 Noemvrie a. e., care se referă la școala confesională gr.-or. rom. nu numai vătămătoare și păgubitoare, ne luăm voie a înainta, în timpul legal, următorul

Recurs.

Rugăm autoritățile superioare concernente a binevoiască a anula acea hotărîre din motivele următoare:

1. Înainte de toate trebuie să dăm expresiune scandalizării noastre, că, cu toate că On. comisie administrativă a ordonat prin hîrtia Nr. 3824—1909 înființarea școlii comunale, reprezentanța comunală totuși a decis cu majoritate de voturi ștergerea din buget a defurilor învățătorilor confesionali.

2. Confesiunea gr.-or. stă bine și dispune de o avere mare. Numai la „Ardeleana” și la „Dacia” are depuse vre-o 14—18.000 de cor. În afară de aceea apoi mai capătă ajutor dela universitatea săsească, iar în anul acesta a mai pus în sarcina locuitorilor noștri și cele 5% dare de cult. Cu un cuvînt ea nu e avizată la ajutor din partea comunei, aceasta rezultă și din aceea, că de 20—30 de ani, de când există școala, n'a înființat școlă școlară deosebit (dacă cumva nu-l va fi înființat acum în anul din urmă) ci venitul l'au dat totdeauna fondului bisericesc, iar acum a dobîndit sub diferite titluri atît dela comună cît și din alte locuri ajutoare. Și din pedepsele pentru absenții s'ar fi putut stringe un frumos fond de bani pe seama școlii, dacă acestea s'ar fi administrat cu sentimente sincere.

3. Confesiunea ar fi putut face și până acum o școală corespunzătoare, iar nu să infunde peste o sută de copii într-o sală, în care, pe baza legii, nu încep decît 40 de elevi.

4. În privința ridicării școlii comunale și dat și ordin, pe seama ei s'a și ales, în baza ordinului dlui prim-pretor Nr. 1390—1910, seama școlară — așa că, deși până acum nu știm dacă aceasta să se fi aprobat, — ceea ce sperăm —, nu e nici un motiv ca să nu li-se ia învățătorilor lăratele în buget.

În sfîrșit avem onoarea a mai aminti că, dată fiind împrejurarea că învățătorul confesional Vasile Basarabă, care are mare trecere în reprezentanța comunală, a votat și el contra salariului învățătorilor comunali, deși el sperază să ajungă învățător-comunal, — cu preotul gr.-or. Zaharie Tilicea a spus palem et publicaie într-o vorbire agitatorică ținută în adunarea comunală, că școala confesională e mai bună, fiindcă în ea nimeni nu poate scurta limba maternă, după cum îi place, cum se întâmplă aceasta în școlile comunale, — și că, în scopul de a exercita prin vorbirea lui o influență și mai mare asupra membrilor reprezentanței, a citat din poeziile unui mare și vestit poet român cuvintele: „Cine-a îndrăgit străin, mîanca-i-ar inima cîinii” (Eminescu) la cari a vînt controlorul cercual cerînd lămuriri că ce cuprînd, preotul a răspuns că „cuprînd numai ce e scris în lege”, cu toate că legea nu citează niciunul din poeziile lui Eminescu, — zicem: date fiind toate acestea, nu e nici o mirare, că reprezentanța comunală a respins votarea sumei de 1200 cor. ca salar pe seama învățătorilor comunali și a admis votarea pe seama învățătorilor confesionali.

Considerînd acestea rugăm On. comisie administrativă să binevoiască a șterge din buget cele 1200 cor. votate ca ajutor pentru învățătorii confesionali și a da ordin ca această sumă să se foloseze pentru învățătorii comunali.

V a i d e i, în 30 Noemvrie 1910.

Iosif Popovici (preot gr.-cat. rom. N.R.) Iosif Ciuciu, Iosif Heasa.

În conformitate cu originalul.

V a i d e i, 10 Dec. 1911.

Alex. Danilescu,
notar.

On. comisie administrativă,

Fiind hotărârea reprezentanței comunei Vaidei, adusă în ședința din 21 Martie a. e., pentru comuna noastră nu numai vătămătoare, ci și păzitoare, avem onoare a înainta, în termenul legal, următorul

Recurs.

Considerând că înaltul minister de agricultură, bazat pe arătarea on. comisiei silvanale a comitatului Hunedoarei Nr. 1013/1/2 din 1904, prin ordinul său Nr. 60818/1/2 din 1904 a permis vinderea pădurilor comunale numai cu condiția, ca din prețul lor să se întrebuinteze un procent corespunzător pentru scopuri silvanale, iar procentele rămase să se întrebuinteze numai pentru scopuri comunale — și cu toate acestea reprezentanța comunală a votat cu majoritate de voturi 30.000 cor. pentru ridicarea unei școli gr.-or. române;

Considerând că legea spune apriat, că dacă se dă ajutor unei confesiuni, și cealaltă e în drept a pretinde ajutor în proporția numărului credincioșilor ei, cu toate acestea petiția confesiunii greco-catolice, prin care cerea deasemeni pentru scopuri școlare, suma de 10.000 cor., a fost respinsă, din motiv că în prezinta ședință (19 l. e.) notarul comunal, primarul, preotul și învățătorii confesionali, i-au înduplecat pe membrii gr.-or. ai reprezentanței, strînși de servitorii comunali, ca să voteze numai cele 30.000 cor., ba au făcut și aldămaș cu rachiu, ceea ce a avut ca urmare că, în 21 Martie, când preotul gr.-cat. ca membru al reprezentanței, a spus: „dacă nu votați și confesiunii gr.-cat., apoi asta ați pus-o la cale numai așară”, s'a ridicat notarul de pe scaun și l'a somat să iese afară (l'a alungat). Preotul, pentru a evita scandalul, a și ieșit, ei însă s'au folosit de ocaziune și, cu majoritate de voturi au votat 30.000 cor.:

Considerând că confesiunea gr.-or. a căpătat, sub titlul de ajutor, în fiecare an câte 1600 cor. din casa comunală, ba în anii trecuți a mai căpătat încă, odată 1600, și odată 300 cor, iar confesiunea gr.-cat. primește anual numai 100 cor. din aceeași casă comunală:

Considerând că biserica gr.-or. dispune de avere mare, așa că și-ar putea face școală și fără ajutor dela comună, și mai cu seamă

Considerând că on. comisie administrativă a comitatului Hunedoarei a dispus, prin hârtia Nr. 3824—1909, înființarea școlii comunale, și că acest ordin până acum nu și-l'a revocat, ba, în urma ordinului preturei din Orăștie, Nr. 344—1910, reprezentanța comunală a ales chiar și membrii școlii pe cari i-a înaintat spre aprobare, —

Rugăm pe on. comisiune administrativă să binevoiască a anula hotărârea, prin care reprezentanța a votat bisericii gr.-orientale suma de 30.000 coroane pentru școală — și a dispune ca să se ia în buget suma de 10.000 cor. pe seama bisericii greco-catolice, pentru ca și ea să-și poată ridica o școală corespunzătoare.

Vaidei, în 26 Martie 1911.

Ioan Ciuciu, Iosif Burcan, Ion Ciuciu, Ciuciu Vasilie, Nicolae Socol, Iosif Balan, Todor Petru, Popovics Jézsef s. k. (preot rom. gr.-cat. N. R.) Ioan Bota, Vasilie Nistor, Ioan Ioaneș, Moisă Prișan, Danilaș Ion, Irimie Vasilie.

Pentru conformitate cu originalul

Vaidei, 21 Dec. 1911.

Danilescu Al.
notar.

INFORMAȚII.

ARAD, 1 Ianuarie n. 1912

— **Ziua nașterii M. Sale Regina Elisabeta.** Ni-se anunță din București: Un Te-Deum s'a oficiat ieri la Mitropolie pentru ziua nașterii M. S. Regina Elisabeta, care a împlinit 68 de ani.

La ora 12 d. P. P. Carp, prim-ministru și ministru de finanțe s'a dus la Palat și în numele guvernului a prezintat felicitări M. M. L. Regele și Regina oferind Suveranei un frumos buchet de flori.

La palatul Regal s'au primit ieri numeroase telegrame de felicitări din toată țeara.

La orele 12 jum. s'a servit un dejun la Palatul Regal la care au participat toți membrii familiei Regale.

— **Arhiepiscopul suprem inspector școlar.** Ni-se scrie: Prea S. Sa D. episcop Dr. M. E. Cristea Sâmbătăla 17 (36) Decemvrie însoțit de ref. școlar Dr. Iova a inspecționat școala gr. or. română din Valea Boului, fiind mulțumit de rezultatul dovedit de învățătorul locului d. G. Sața. Făcând apoi vizitație canonică a aflat în ordine a. bisericească, precum și arhivul parohiei condus de preotul V. Nicolaeviciu. Cei chemați înainte!

— **Dela Academia Română.** Membrii Academiei s'au întrunit Vineri d. a. sub președinția dlui Iacob Negruzți.

La ședința a asistat și I. P. S. Pimen Mitropolitul Moldovei.

D. profesor I. Bogdan a citit o scrisoare a mitropolitului Moldovei Dosoftei, trimisă patriarhului din Constantinopol din acea vreme.

Scrisoarea a fost scrisă în rusește și tradusă în românește de d. profesor Bogdan.

Prin acea scrisoare mitropolitul Dosoftei cerea patriarhului, să-i trimită tiparnițe (caractere de tipărit) slavonești pentru tipografiile cărților bisericești de pe la diferite mănăstiri din Moldova.

D. profesor N. Iorga a făcut o comunicare privitoare la Mănăstirea Neamțului în legătură cu domnia lui Ștefan cel Mare.

D-sa a făcut un foarte amănunțit istorie al zidirii mănăstirii Neamțului, însoțit de diferite observații din cercetările sale personale.

D. Iorga a amintit și de primii cercetători ai documentelor și inscripțiilor dela mănăstirea Neamțului și îndeosebi a insistat asupra lucrărilor fericitului episcop de Roman Melchi-Sodoc.

D-sa a arătat că în parte, cetirea documentelor și a inscripțiilor a fost făcută greșit, cetind în parte documentele cetite și scrise în mod greșit. În partea doua a comunicării sale d. Iorga a vorbit în linii generale de mișcarea religioasă din secolul XVIII-a.

D-sa a amintit de activitatea episcopului Macarie care a zidit mănăstirea Râșca, arătând că episcopul Macarie care până la zidirea mănăstirii Râșca lucra pentru înflorirea mănăstirii Neamțului, dela acea dată, a părăsit-o eu totul, îngrijind de mănăstirea Râșca.

Terminând comunicarea sa, d. Iorga a amintit de neamul Tăuților foarte cunoscuți în întâia jumătate a secolului al XV-a și din care se trăgea și fericitul mitropolit Teodosie Burbovșchi care a păstorit în timpul domniei lui Petre Șchiopu.

Azi în județele Botoșani și Suceava există încă urmași de ai Tăuților, însă foarte săraci, deși sunt cu adevărați boeri. Această ultimă parte a comunicării a fost publicată de un ziar din Bucovina, și pe care am găsit-o destul de importantă, a adăugat d. Iorga.

Ședința a fost ridicată la orele 4 d. a.

— † **Aurel Beleş.** Familia regretatului Aurel Beleş publică următorul necrolog: Cu inima frântă de durere aducem la cunoștința rudeniilor și cu-Beleş, stud. în medicină, azi în 28 Decemvrie st.

noscuților, că iubitul nostru fiu și frate, Aurel n. 1911 în etate de 22 ani după scurte suferințe a trecut la cele vecinice.

Budapesta, 28 Decemvrie 1911.

Odihnească în pace!

Ioan Beleş, Aurelia Beleş n. Rác, părinți. Dr. Eugen Beleş, Felicia Beleş măr. Rozványi, frate și soră.

— **Porniri bune.** Cetim în „Unirea”: Primira următoarele șire: În parohiile greco-catolice aparținătoare diecesei Gherla și anumit în Nușfalău, Serling, Santiona, Budacul-rom., Bagla, Monor și Birla s'a oprit la înmormântări și la feștăni beutura de vinars, vin, bere, ca pomană pentru mort, și ca pomană pentru mort este de a se da numai mâncare sau altceva, cine ce va voi din prisosința rodurilor lui.

S'a făcut lucrul acesta la inițiativa protopopului Ioan Pop din Nușfalău încă în anul 1910 prin Noemvrie, fiindcă s'a observat că poporul nostru e cuprins de o anarhie morală, s'a observat că adevărata pomană trece în abuz, se spesa sume colosale pe beutura, se spesa mai mult pe beutura ca pe mâncare, s'a observat că se îmbogățeau străinii și se demoraliza poporul nostru, așa încât mai de-a rândul auzeai, că dacă nu dă beutura nu-i primit, nu-i iertat, trece în credință deșartă ca și cum ar fi necondiționat de lipsă beutura pentru iertarea păcatelor.

— Răscoală agrară în Bucovina?

Ziarele din Viena publică următoarea telegramă din Cernăuți: „Din Visniț se anunță că o ceată de 1000 țărani, — cei mai mulți din comuna galițiană învecinată cu Sloboda, — a năvălit în satul bucovinean Ispas, punând cu forța stăpânire pe o întindere de vre-o 200 hectare de pământ. Intervenind jandarmeria, aceasta a fost primită cu pietre și cu lovituri de sa-pă. Soldații au făcut atunci uz de armă. 6 țărani au fost uciși, iar mai mulți alții răniți.”

Față de știrea aceasta, se scrie din Cernăuți: Știrea despre revolta țărănească din Bucovina, nu corespunde realității. Faptele stau astfel:

700—800 de țărani din com. galițiană Slobodca au năvălit pe moșia învecinată Ispas, pe teritoriul bucovinean și au ocupat câteva hectare de pământ.

Năvălirea se datorește mai mult certurilor dintre țărani, din cauza pământului ocupat.

Năvălitorii, pe lângă pământul țărănilor din Ispas, au ocupat și o parte din cel aparținând proprietarului moșiei.

Nu s'a făcut uz de arme, astfel că nu sunt nici morți, nici răniți.

Țăranii din Slobodca s'au retras singuri, fără să fie nevoie de intervenția forței armate.

— **„Chemarea”.** Cetim în ziarele din România: În cursul săptămânei viitoare, în pragul anului nou, va apărea în București o nouă revistă literară intitulată „Chemarea”. Noua publicațiune, călăuzită de spiritul literaturii moderne din Apus, va apărea în forma mare, 16 pagini text, prețul unui exemplar fiind zecce bani.

— **Apel.** În preajma Anului-Nou ne permitem a face un călduros apel către toți sprijinatorii culturii poporului român să binevoiască ași răscumpăra felicitările de Anul-Nou în folosul Muzeului Asociațiunii.

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite franco.

Mijloacele materiale de care dispune Muzeul sunt așa de restrânse, încât înzestrarea lui înaintea foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de mare însemnatate etnografică și istorică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale vieții noastre culturale, dispar sau sunt adunate cu sârguință de străini. E timpul suprem să ne îngrijim ca cel puțin o parte dintre aceste comori ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul prinosi noastre instituțiuni culturale. Dacă contribuțiile pentru înzestrarea Muzeului ar fi mai mari, această instituțiune ar lua un avânt, care ne-ar face cinste.

Facem deci apel călduros către toți cărturarilor români să contribuie cu sume cât mai mari pentru înzestrarea Muzeului nostru național.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în rev. „Transilvania”.

Sibiu, 25 Decembrie 1911. *Andrei Bârseanu*, președinte. *Oct. C. Tăslăuanu*, secretar.

— **Record aviatic.** La 10 Decembrie a sosit la New-York aviatorul american C. P. Rodgers care a stabilit cel mai mare record de distanță, căci plecând din San-Francisco, pe țărmul oceanului Pacific, a străbătut deacurmezișul toată întinderea Statelor Unite, spre a ajunge la New-York pe țărmul oceanului Atlantic. Sborurile lui Rodgers au durat trei luni, dar scăzând întreruperile provocate de tot felul de accidente și incidente, el a sburat efectiv 3 zile, 10 ore și 14 minute, străbătând o linie aeriană de 6827 km. cu o viteză de 83 km. pe oră.

— **Mare nenorocire într'un cinematograful.** Din Londra se anunță că o mare nenorocire s'a întâmplat la Chesterfield cu ocaziunea unei reprezentări pentru cinematograful.

Intr'un local al fabricii de filme se aflau 30 copii cari aveau roluri în piesa ce urma să fie fotografiată.

Un chibrit aruncat de un băiat fumător aprinse haina unei corile și peste câteva clipe toți copiii fură cuprinși de flăcări. Cinci copii au murit în cele mai grațioase chinuri. Mulți dintre ceilalți copii au suferit grave arsuri.

— **Amușit de o lovitură.** În comuna Mikesperes, lângă Dobrișin s'a întâmplat cazul următor: Tinerimea din sat a aranjat o petrecere. Voie bună și veselie până noaptea târziu, când intră în sală paznicul satului și spuse că ar fi bine, dacă acum s'ar împrăști. fiind timpul înaintat. Tinerii nu prea ascultau de vorbele paznicului, care își repetă încă odată somarea. La noua somare ieși din mulțime un fecior Horvát, și îi

răspunse, că ar face mai bine dacă ar pleca el. Se hărțuiră, până se aprinseră. Au început să se bată. Scăpând paznicul pe câteva secunde din mâinile feciorului, își luă ghioaga ferecată și lovi în cap pe adversar, care în urma loviturii a amușit. Cu toate acestea paznicul i-a mai cărat câteva lovituri lăsându-l lungit la pământ. Paznicul a fost deținut.

— **Spion deținut.** Ziarul „Viek Novi” din Lemberg anunță, că poliția a deținut pe colonelul rus Dodonov, bănuit că ar face spionaj pe seama guvernului din Petersburg. Făcându-i-se percheziție domiciliară, s'au aflat mai multe acte compromițătoare, între cari schițe de pe forturi, etc. Luându-l se interogatorului, Dodonov a recunoscut, că făcea spionaj, pentru care scop a angajat cu bani mulți, chiar și mai multe femei de înmânare, cari intră în relații cu ofițerii dela porturi aveau să știricească tainele. Declarația lui Dodonov a făcut mare senzație.

x **Atelier de fotografii artistice, de primul rang.** Rona și Kinast, Orăștie Văsar-tér nr. 4 (casele lui Hermann). Fotografii și portrete, reproducții după fotografii vechi și noi în mărime naturală, expuneri de obiective speciale pentru interioruri, acatice, și lucrări în aquarel și olei artistic executate. Cei ce se provoacă la anunțul din „Tribuna” capătă 5% rabat. Fiți cu atențiune la firmă.

x **Seminarul iuridic Dr. Geréb, Cluj, Str. Farakas** (lângă edificiul cel vechiu al teatrului). Pregătește pe lângă onorar mic, pentru examenele de drept, de stat, riguroase, de drept de stat, examene de avocat și de magistrat. În 3 luni se câștigă licența de doctorat. Fiind în pragul proiectelor de reformă a învățământului iuridic, e de dorit ca toți cei interesați să se adreseze spre binele lor la acest seminar, care înlesnește mult cariera advocațională.

x **Cadouri de Crăciun, precum sac pentru dame, de piele, mătase ori mărghăritare, garnituri de călătorie, casete de cusut și pentru giuvaericele garnituri pentru manicură și pieptănat, casete pentru parfumuri, oglinzi pentru toaletă, tabachere, portofolii, portmonede și portfolii, binocle, pipe de chichlimbar, parfumuri veritabile franțuzești și englezești, păpuși și bibelouri precum și diferite alte articole se află în mare asortiment, cu prețurile cele mai ieftine în prăvălia lui Megedüs Arad, Piața Andrássy 15.**

Recomandăm în atenția On. public, magazinul de pian **Heldenberg**, Sibiu, str. Cisnădiei 9, cel mai vechi și cel mai de încredere dintre magazinele existente din țară, care desface pianele renumitelor fabrici străine.

Mișcare culturală și socială

— Petreceri, concerte. —

7 Ianuarie.

Teatru în Arad. Asociațiunea aradană a secolului din suburbiul Pârnea — cu concursul elevilor dela școala din strada Fejsze, aranjată Duminecă în ziua primă de Crăciun, în salele unei societăți naționale, petrecere împreună cu reprezentanți teatrali. Venitul e destinat pentru ajutorarea școlărilor săraci.

Inceputul la orele 7 și jum. seara. Loviturile speciale nu se fac.

BIBLIOGRAFII.

A apărut și se găsește de vânzare la „**Librăria Tribuna**”:

»**Calendarul Minervei**« pe anu 1912
Prețul 1-25 Cor., 45 fileri porto recomandat

»**Calendarul Poporului**» (Sibiu) a 40 fil., 10 fil. porto.

Calendare de lux (block) pentru masă și pe rețete cor. 1.—, 1.50, 2.— și 3.50 + 20 fil. porto, recomandat 45 fil.

Din „RĂȘBOIU ȘI PACE”

celebrul roman al contelui Leo Tolstoi a apărut volumul II.

Prețul 1 coroană 20 fil.

Prețul volumului I este 1 cor. 50 fil. Ambele volume se găseesc de vânzare la „**Librăria Tribuna**”.

Volumul III va apărea în curând.

Ilustra/e de Crăciun și Anul nou bucată 8, 10, 12, 14, 16 și 20 fil. + porto.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

Liviu Dumitrescu, Boros-Krakkó. Am. post. 10 cor. abonament până la 15 Februarie 1912.

Redactor responsabil: **Iuliu Giurgiu**. „**Tribuna**” institut tipografic, Nichin și oraș.

Leon Tolstol.

187

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de **A. C. Corbu**.

(Urmare).

— Prințeso, voința lui Dumnezeu se împlinește; trebuie să fii gata la ori ce, li zise mareșalul nobletei care sosise în scopul de a le grăbi plecarea.

— Lăsați-mă, nu este adevărat! strigă ea cu necaz.

Medicul voi și el s'o rețină, dar ea îl respinse și dete fuga în odaia tatălui ei.

Ea deschise ușa și bogata lumină a zilei răspândită în acea încăpere, mai înainte așa de întunecoasă, îi făcu frică.

Doica ei și mai multe femei erau acolo. Ele se leteră la o parte pentru a-i face loc să se apropie de tată. Bătrînul prinț era în aceeași pozițiune și fața lui palidă și severă o țintui locului.

— Nu, nu este mort, nu e cu puțință, își zise ea.

Ea se apropiă de tatăl ei, și, stăpânind spaima care o cuprinse îl sărută pe moșneag pe obraz, dar se retrase numai decât. Își acoperi fața cu mâinile, apoi căzu în brațele doctorului care o sprijinea.

XXII.

Țăranii din Boguciarovo se deosebeau în totul de cei din Lyssigori; ei aveau alte obiceiuri, purtau altfel de haine, și graiul lor era deosebit. Bătrînul prinț și laudase pentru puterea lor de muncă, dar îi fusese vîndă pe ei pentru sălbătăcia lor.

Sederea prințului Andrei la Boguciarovo, cu inova-

țiile, cu spitalele, cu școlile sale și cu specificarea dijmii, nimic din toate acestea nu îmblânzise apucăturile lor; dimpotrivă, sălbătăcia lor, cum o numea bătrînul prinț, se întetise. Meru umblau svonuri printre ei că avea de gând să-i înroleze printre cazaci, ori că li-se ve impune o nouă religie, ori că va sosi un țar, care le va da libertatea. Știrile rășboiului și invaziunea lui Bonaparte se complica în mintea lor cu istorii de antechrist, de sfârșitul lumii și cu visuri de libertate.

Când sosi Alpatici la Boguciarovo, cu puțin înainte de moartea bătrînului prinț, el remarcă numai decât o mișcare printre moșii. Impotriva celor ce se întâmplau aiurea, țăranii de aici comunicau cu Francezii, primeau dela el proclamațiuni, pe cari și-le înmânau unii altora, și nu fugeau la apropierea inamicului.

Alpatici află prin oamenii cari îi erau devotați că un oare-care moșic cu numele Carp, care avea o mare influență asupra comunei, întorcându-se nu de mult dintr'o călătorie, povestea că soldații ruși jefuiau satele părăsite, pe când Francezii îi protejau pe locuitorii. Alpatici mai află că un alt moșic adusese din Vislukovo, unde sălășluiau Francezii, o scrisoare a generalului francez, prin care le declara că moșicii nu vor păți nimic, și că pentru orice li-se va lua ei vor primi bani în schimb. Drept dovadă acestor spuse, moșicul adusese o sută de ruble pe cari i-le plătise generalul pentru fin. E drept că moșicul nu știa că rublele acelea erau false.

În sfârșit, ceea ce era mai grav, Alpatici mai aflase că în ziua când poruncise să se aducă trăsuri pentru bagajele prințesei, moșicii se hotărîră într'o adunare a lor să nu dea nici cai nici căruță, ci să aștepte sosirea Francezilor. Cu toate acestea vremea de plecare se apropia meru.

Cu treizeci de ani înainte bătrînul prinț pusese în

capul moșicilor din Boguciarovo un staroste, Dronușka. El era unul din acei țărani voinici la fizic și la morală, cari ajung la vîrsta de șizeci și șaptezeci de ani, fără să le albească părul, ori să le cadă dinții. Țăranilor li era teamă de el, mai rău ca de boierul lor. Bătrînul prinț, prințul Andrei și întendentul lor îl stîmneau și îi numeau în glumă „ministru”. În acești treizeci de ani de slujbă, nimeni nu-l văzuse vre-odată pe Dronușka nici beat, nici bolnav; după nopți de insomnie ori de muncă grea, el nu arătase niciodată o urmă de oboselă, și cu toate că nu știa scrie nici cite, nu i-se întâmplase încă să uite nici cea mai mică socoteală, nici numărul punzilor de făină ce-i vindea, nici mîncarea și spic de grâu din nenumăratele proprietăți ale prințului.

Starostelui acesta îi poruncise Alpatici în ziua înmormântării prințului să pregătească doisprezece cai pentru trăsurile prințesei și optsprezece care pentru bagaje. Dronușka plecă ochii și nu răspunse. Alpatici îi numi pe cari îi cunoștea, poruncindu-i să le conducă lor care și vite de înhamat. Starostele răspunse că i-bitocelilor țăranilor aceștia erau ocupate aiurea. Alpatici numi alți moșici, dar Dronușka îi răspunse că după părerea lui nu va găsi cai nici pentru bagaje și nici chiar pentru trăsurile prințesei. Alpatici îi porunci starostele cu ochi pătruznători și increți din sprințea.

El înțelese numai decât că răspunsurile starostelui nu-i fuseseră dictate de propriul său sentiment și că starea de spirit care domnea în comună. El mai știu această comună bogată era împărțită în două tabere: cea a boierului și cea a moșicilor.

(Va urma.)

REISZ MIKSA FABRICA DE MOBILE

in

KÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Rácssy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo”).

Gruber Dezső,

magazin de pălării și articole de modă pentru bărbați.

Cluj-Kolozsvár

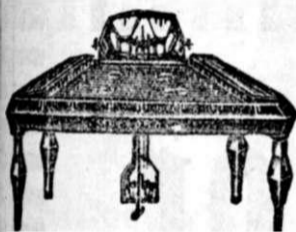
Colțul str. Wesselényi și Szép, vis-à-vis cu hotelul Fészl.

Noutăți în diferite soiuri de

pălării

pentru domni și copii, albituri, cravate și totfelul de articole. Prețuri solide. Serviciu conștiințios. — Comandele din provincie se execută prompt și — francate în cel mai scurt timp. —

TIMBALE

cu organism patentat de oțel, dând sunete rezonante și foarte plăcute, — se pot căpăta și pe rare. — Gramofoane cu plăci artistice, — vioare, flaute, harmo-

nici ș. a. — Numeroase distincții și medalii primite ca răsplătă. Inventatorul pe alului modern și al organismului de oțel. Catalog trimis gratis.

Mogyórossy Gyula,

kir. szab. hangszergyár.

Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71.

Atelierul de dentistică

Radu Novák.

Arad.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc, că la 1 Noiembrie a. c. mi-am mutat atelierul meu de dentistică în

Szabadság-tér Nrul 5.

unde îl voi mări și aranja după cerințele cele mai moderne. :: —

Cu toată stima:

RADU NOVAK.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare în cancelaria mea.

Dr Gheo ghe Drimba,
adv. Kóhalom.

Un candidat de avocat

cu praxă, află aplicare la

Dr. George Roxin,
adv. Oradea-mare

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS”

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru Pelle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

KIRÁLY LAJOS

ferar, dogar, șelar și lustruitor.

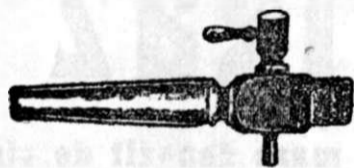
Aiud—Nagyenyed, Str. Teiușului 14.

Recomandă uzina sa înlocuită cu puteri motorice și lucrative bune, pentru prepararea articolelor de ferărie, șelărie și lustruire cu prețuri ieftine, dispunând de un serviciu prompt, execuție modernă.

Johann Seibel

strungărie artistică aranjată pe puter de mașini în

Brașov, Strada Lungă No 45.

Pregătește și ține în depozit dopuri și pipe pentru buți, de cea mai bună calitate, apoi dacuri, bile și popice pentru biliard și popicarie precum și totfelul de picioare pentru masă, pelângă prețurile cele mai moderate. Celor ce cumpără a doua oară li-se dă rabat. — Lucrări de ornament. —

Cel mai mare depozit de încălțăminte din Lugos.

Ghete de box veritabil, schewreaux ori lac

elegante și solid lucrate, pentru domni 9 cor., pentru dame 8 cor. Pot fi cu ș ret., cu nasturi ori țară. Ghete de box pentru dame numai 7 cor. Ghete de box pentru copii dela 1—5 ani cor. 2.60, dela 5—10 ani cor. 3.60, dela 10—15 ani cor. 5.60. Ce ui-ce nu va fi mulțămînt cu ghețele trimise, i-se vor retrimite banii. — Cremă și tocure de gumă la fiecare pereche gratis.

EBERSTEIN HENRIK,

pantofar in Lugos.

Am onoare a aduce la cunoștința Onoratului public călător, că am deschis în Seghedin (Szeged) hotelul

Grand Hotel Royal

Stau la dispoziția publicului 80 de camere confortate cu încălzire centrală și apeduct.

La gară și dela gară circulă automobilul.

Pentru comportajul publicului pasager, este în hotel instalație proprie de spălat cu aburi. — Prețuri ieftine.

Cu stima:

Dávid Sándor,

proprietarul restaurantului dela gară și proprietarul „Grand Hotel-ului Royal”.

Desfacerea ieftină a firmei

ASZÓDY

ORADEA-MARE,

Strada Kossuth, (Palatul-Sas).

În vederea sărbătorilor de Crăciun, aduc la cunoștința on. public din loc și provincie, că au sosit noi transporturi de articole sudice și anume: *Curnale* calitatea ce mai bună, *malaga* și *smochine*. *Castane de Tirol*, *alune italienești*, și *nuci de Cocus*, *portocale dulci*, *lămâi coapte*, *fructe zaharisite*, *prăjituri pentru ceai*, *ceai chinezesc* cea mai fină calitate. *Rum englezesc și francez*; toate cu prețuri moderate. — Mare asortiment în *bomboane de Crăciun*, *cafea prăjită*, totdeauna proaspătă, diferite compoziții din 8 feluri. — faceți comandă de probă!

Cu stimă:

ASZÓDY MIHÁLY,

importor de cafea, ceai, bomboane și fructe sudice. Nagyvárad. — Telefon 635.

P. T.

Subscrișii avem onoarea a face cunoscut On public din loc și jur că prăvălia noastră de pește și fructe sudice, care există de mai mulți ani în casa noastră proprie Strada Hirschner No 4, am mărit-o introducând și

mărfuri de coloniale și delicatese

Zilnic: Pește proaspăt; cafea proaspăt prăjită făină și petroleu; totfelul de brânză.

Pelângă acestea purtăm și mai departe negoțul de pește și fructe sudice.

Halva în engros dela 5 kg. în sus cu prețul de 1 coroană 30 fileri per kg., — în toată ziua proaspătă.

S'a început deja sezonul de pește sărat!

Prin mijloace suficiente și legături cu firme de primul rang suntem în plăcuta poziție a oferi Onor. public mărfuri bune și cu prețul cel mai redus.

Rugăm deci pe on. public a face o încercare și a să c nvinge de calitatea cea mai bună și de prețul redus al mărfurilor.

În speranță că On public ne va da binevoitorul său sprijin semnăm

Cu stimă:

Frații Gingold.

Brașov.

„IANER” cremă neunsuroasă.

Cel mai nou produs igienic pentru curățirea și înfrumusețarea feței. — Înlătură petele galbene, bucele pricunite de înfloribănt, sgrăbunțe și alte necurătenii de piele.

Crema aceasta ziua se poate folosi mult mai cu succes. 1 teglă 1 coroană.

„Ianer” pudră. E non plus ultra pudră. Bună la baluri, saloane și de zilnic folos, care acoperă încrețurile și e cu totul nesticăcioasă. În culorile: roză, albă și cremă 1 cutie 1 coroană.

„Ianer” săpun 1 bucată 60 fileri.

„Ianer” pastă pentru dinți 1 doză, 1 cor.

„Ianer” apă pentru gură Bună pentru dinții scorburoși și gingii burețoși, contra mirosului greu de gură. 1 sticlă cor. 1-60; jumătate sticlă, 80 fileri.

„Ianer” esență pentru păr Excelentă pentru înlăturarea mătreșel și contra căderii părului 1 sticlă, 1 cor. 30 fileri.

„Ianer” pomadă pentru creșterea părului. 1 teglă 2 coroane.

„Ianer” vâpseală pentru păr pentru a colora în negru, brunet ori în blond părul sur și cărunț. Nereușita colorii e exchisă la comanda să se vâpsească că părul înărunțit în ce culoare să se vâpsească (negru brunet). Un carton 4 coroane

„Ianer” apă care face părul blond

Pentru a vâpsi în timp scurt, în băi, auriu, părul blond, roșu, chiar și brunet ori negru. 1 sticlă 4 cor.

Discretă și zilnică expediție cu poșta. — Telefon 476.

Pentru înconjurarea contrafacțiilor numai „Preparatele lui Rudolf Ianer” ieșite din farmacia sa ca valoare și se pot căpăta la

Farmacia „Maria ajutătoare” alui Rudolf Ianer, Temesvár, Gyárvaros Fő-ut 70.

Blănării !!!

precum: boauri (muff) tocure de picioare, — Jachete, după croiu englez și francez, berletuieli cu lână, etc. Reparări și transformări bune și ieftine se pot câștiga la

Nicolae Gruția,
blănar
Temesvár - Josefstadt,
Hunyadi-út 9.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că mi-am aranjat în Timișoara, Piața George Nr. 4 un modern

atelier dentistic.

Practica mea veche mă dispenzează de o mai amănunțită recomandare, augurându-mi în schimb încrederea în satisfacerea ori-cărei pretenții a pacienților. — Cu stimă:

Götzl Mór,
dentist.

Mare depozit de cuptoare.

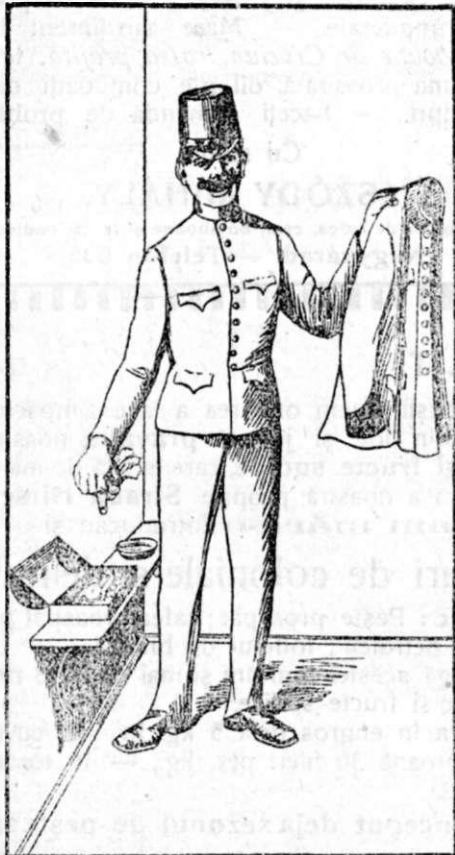
Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în (Cluj) Koloszvár, Monostori-u. 7, am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de majolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurându-l totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin sunt cu deosebită stimă:

Tamásy József,
Kolozsvár.

Îți p'ace să porți totdeauna haine curate?

Atunci cumpărați »Cassetta miraculoasă«, fabricația mea proprie, cu ajutorul căreia, curăți orice pată de pe haină, de culoare cât de sensibilă, precum pete de cerneală, poame, cafea, vâpsele etc. »Cassetta« aceasta nu este ca obiect de reclamă, ci rezultatul unor încercări de 35 ani. Este bine venită pentru orice familie, care ține la curățenie. — Costă 5 Coroane și ține ani într-ghi. Se poate cumpăra numai dela fabrica chimică:

GUSTAV SOLINGER,
Brassó, Strada Cimitirului Nrul 5.

Igaz Sándor,

mare depozit de clasornice, diferite articole și giuvaerice de diamant, brilliantine, aur și argint.

Arad, Andrásy-tér (Palatul Minorităților).

Își recomandă bogatul său depozit, asortat cu diferite articole pentru

Cadouri de Grăciun.

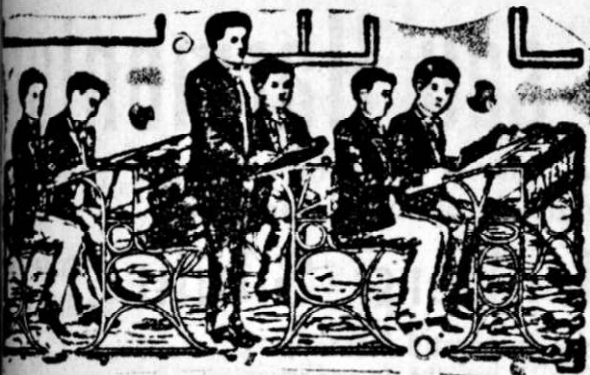
Despărțământ separat pentru articole de prima calitate de argint de China

Cia-uri de părete cu sunet de harfă și de clopot, în diferite culori și formate elegante.

Prețuri de tot solid fixate.

Fondat la 1902.

Telefon Nr. 321.

Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
 și cele mai practice
bănci higie-
nice de școală

și mobllarea lo-
 culintelor, hotele-
 lor, spitalelor și
 scoalelor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune ma-
 dele din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se lile-
 rează numai de către firma

Bernhardt Rezső utóda

Brassó, str. Neagră nr. 33.

Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării.

In 1904 a câștigat dela so-
 cietatea din Budapesta a
 vâpsitorilor auritorilor și
 last uitorilor diploma.

Taferner Antal

auritor de bisericel și saloane
Versecz, Temesvâri-u. 20.

Primește spre executare, conform planului
 aurire și reparare, iconostase, a tare,
 s. mormânt, acoperiș de turnuri, aran-
 jamente bisericesti apoi pregătirea tuturor
 lucrărilor de brânza aceasta precum și re-
 pararea și vopsirea de nou a monumentelor
 deasemenea și orice icoane bisericesti.
 La dorința pregătesc prospect; pentru
 vederea lucrărilor în provincia merg pe
 — — — specele mele proprii. — — —

Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

Bencsik Zsigmond în Déva

Oferă: GHETE AMERICANE ȘI
 FRANCEZE cusute cu mâna în
 atelierul propriu precum și GHETE
 GATA, format modern pentru băr-
 bați, femei și copii. *Caloși, ghete*
comode și pentru gimnastică. Mare
 magazin de gume renumite de Su-
 livan pentru tocuri la ghete și creme
 excelente. Ghete pentru picioare ne-
 regulate și bolnave le pregătesc
 după măsură. La comande din pro-
 vincie este destul a se trimite o
 gheată folosită. — Serviciu prompt.

Pregătesc

cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre,
 cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc
 și repararea cupatoarelor vechi și în provincie.
 Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fabricant de căminuri și art'cole de lut
 Temesvár-Gyárváros, Kém-u. 16.

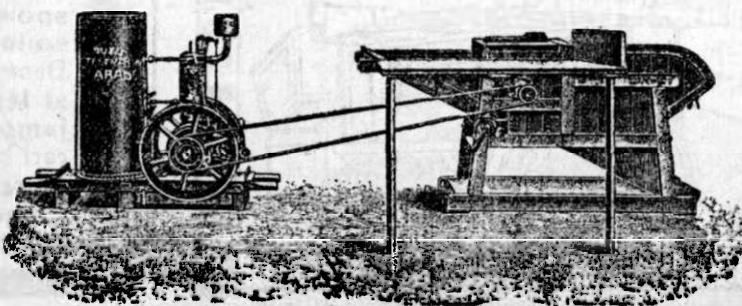
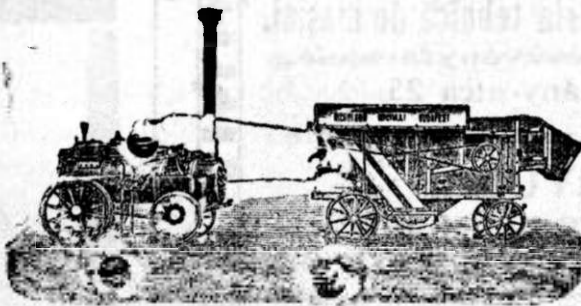
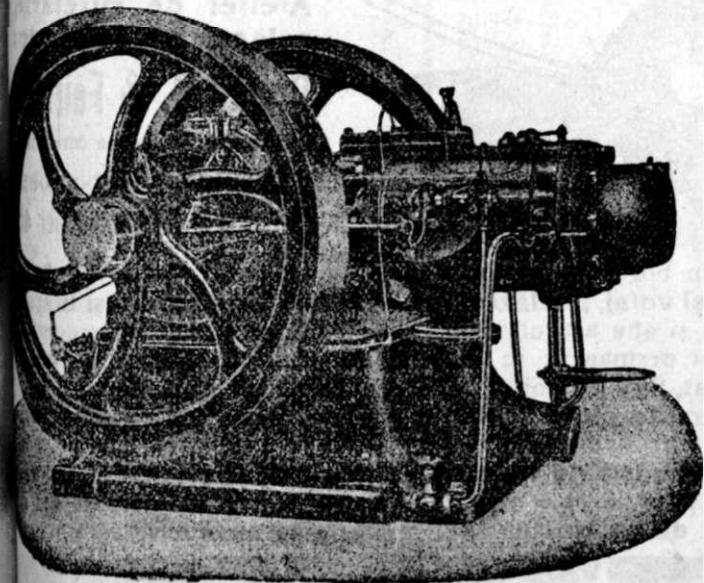
Frații Burza

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Cluj, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)

Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și toffelul de mașini agri-
 ce, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și toffelul de motoare cu benzin, cu
 brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai
 moderate și cu plătire în rate.

Cu garnituri pentru trie-
 rat și cu prospecte pentru
 mori servim bucuros, e-
 ventual pentru primirea
 lucrurilor acestora și fa-
 cerea contractului
 mergem la fața lo-
 cului pe specele
 noastre.

Premiat la expoziția industrială din
Sibiu în 1903.

Roate de tors

din material uscat și mers liniștit, pe lângă garanție, să
află de vânzare la

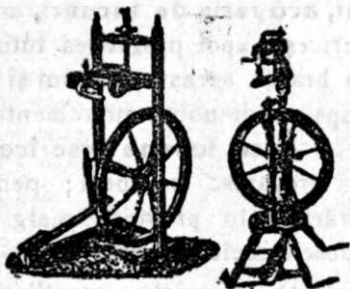
Emil Krauss,

strungărie și atelier cu pu-
tere motorică.

Sibiu—Nagyszeben,

Margarethengasse Nr. 5.

Orice roată ce nu merge bine să primește
înapoi.

Fabrica de tâmplărie instalată cu putere de mașini a lui Rudolf Gy. Brassai

Orăștie (Szászváros) Strada Spitalului 10 (casa proprie).

Se recomandă pentru furnizarea oricăror lucrări de tâmplărie (mășerie) pentru clădiri, atât în loc cât și în provincie. La comandă se pregătesc în orice stil și calitate, mobile pentru camere de locuit, birouri, instalații pentru băcănii, farmacii, mobilieri pentru biserici și școli, din lemn bun și uscat, pe lângă prețuri convenabile. Planuri și modele se trimit gratuit. Comandele se execută prompt și conștiințios.

Pianuri sau Harmoniuri

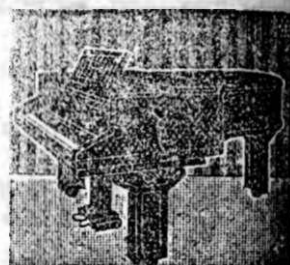
se cumpără mai bine și ieftin în cunoscutul și solidul
magazin de pianuri și harmoniuri

V. Heldenberg, Sibiu

Strada
Cisnădiei 8.

(vis-à-vis de Hotelul Împăratul Roman).
instemat la anul 1867 ca 1 a prăvălie de pianuri
în Transilvania.

Mare depozit de instrumente nouă și
întrebuințate: pianuri, pianine, harmo-
niuri cu prețurile originale de fabrică.
Sortiment bogat de pianuri de în-
chiriat. — Plătire în rate după dorință.
Pianuri vechi să primesc ca schimb.

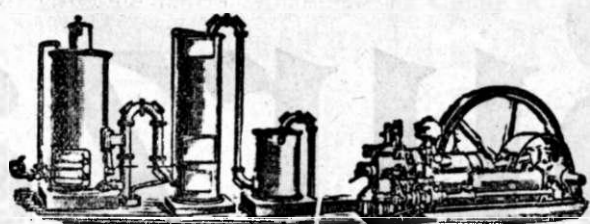
Nici o damă să nu întârzie așa face

costumele precum și altă îmbrăcăminte pe stilul englez
și francez; pe cari le poate comanda la mine; garantat
pentru chic, lucru după jurnalele cele mai nouă.
Serviciu prompt! Pentru damele cari nu sunt din
loc, primesc și două probe la zi. — Se poate co-
manda și prin poștă la cari dau însușirile cele mai
urgente. Haine și costume de doliu să fac în 24 de ore.
Rugând pentru binevoitorul sprijin semnez cu stimă

George Rummel

croitor englezesc și franțuzesc pentru dame.
Nagyszeben, Str. Honterus Nr. 5.

Garnituri de împlătit cu benzină și
ulei, motoare de benzină, ulei și gaz.

Construcție de mori:

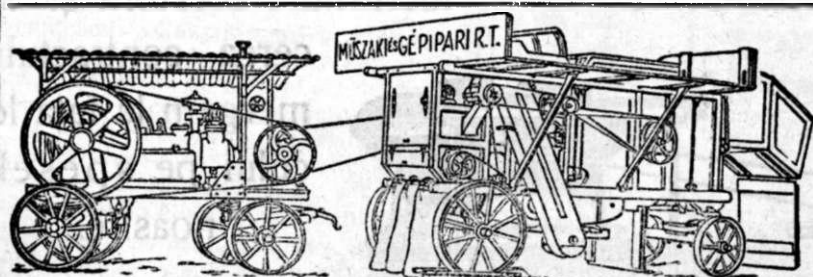
mori de rijnit și măcinat, teascuri de ulei, instalații de apa-
duct, fântâni, pompe de totfelul. Prețuri ieftine, condiții
favorabile, garanții desăvârșite. Lămuriri specialiste, pro-
iect de cheltuieli și preț-curent se trimit gratis și franco.

Societate pe acții pentru industria tehnică de mașini.
Műszaki- és Gépipari Részvénytársaság,
Budapest, V., Alkotmány-utca 25.

Reprezentantul pentru Arad și provincie:

LENGYEL GYULA,

atelier de motoare și mașini
Arad, (Hal-tér) Szentpál-u. 1.

Fabrică de clopote

Distinsă la expoziția
universală din Paris.

Szlezák László

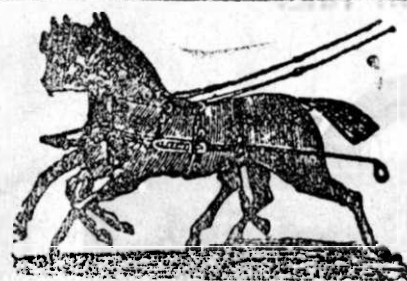
fabrică p. turnat clopote, accesorii
de turnuri și stativile lor

Budapesta, Frangepán-u. 77.

(Casa proprie. Lângă stațiunea tramv. electric).

Se recomandă pentru executarea ori-
căror lucrări din acest ram, ca turnarea
de clopote noi și vechi, pe lângă ga-
ranție de mai mulți ani, cu coroană de
fier invenția mea. Pregătesc statine
drepte și plecate pentru clopote.

Preliminare se trimit la cerere gratis
și franco. — La dorință merge și în pro-
vincie pe speșele proprii. Execuție solidă.

Atelier de curelărie,
șelărie și coferărie:

Orendt G. & Feiri W.

(odinoară Societatea curelărilor)

Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiei 45.

Magazin bogat în articole pentru căroțat, călărit, vână-
sport și voiaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele
solide și alte articole de galanterie, cu prețuri foarte moderate.
Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut
și legat, Sky (vâzob). — Recomandă pe urmă cei mai buni
jamperti de piele fabricație proprie, pentru oi și militari,
cari stău strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt.
Mare depozit de hamuri pentru cal dela soțurile cele mai
ieftine până la cele mai fine, coperitoare (țoturi) de cal și
coferă de călătorie. — Comandele se execută prompt.